

Årsrapport 2024

Årsregnskapene skal endelig godkjennes i
foretaksmøte juni 2025

Dato: 31.12.2024
U.off: Åpen fra 1. april 2025
Dok.nr: 2024/16
Godkjent av: Adm. direktør Morten Henriksen

Innhold

1. LEDERS BERETNING	3
2. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	5
2.1 Årsregnskap	6
3. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	7
3.1 Gassnovas oppfølging av tiskuddsavtalene	7
3.2 Koordinering av gevinstrealisering & Tiltak som er med på å bidra til å nå målene som er satt for Langskip, herunder samarbeid mellom og med industriaktørene	10
3.3 CLIMIT-programmet	11
3.4 Gassnova ivaretar statens interesser i TCM	14
3.5 Kunnskapsutvikling og rådgiving & Tiltak som er med på å bidra til å nå målene som er satt for Langskip, herunder samarbeid mellom og med industriaktørene	18
4. EFFEKTIV DRIFT	19
4.1 Beskriv mål og indikatorer som er iverksatt for effektiv drift og oppnådde resultater	19
5. STYRING OG KONTROLL AV VIRKSOMHETEN	20
5.1 Risikovurderinger	20
5.2 Bærekraft	21
6. KOORDINERING MED ANDRE AKTØRER OG INTERNASJONALT SAMARBEID	24
7. GRØNN PROSJEKTKLASSIFISERING OG RAPPORTERING	25
8. VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER	25
9. ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP	28
9.1 Styrets beretning for 2024	28
9.2 Årsregnskap Gassnova SF	34
9.3 Revisjonsberetning Gassnova SF	43
10. ÅRSREGNSKAP FOR TCM ASSETS AS	46
10.1 Revisjonsberetning TCM Assets AS	55
11. ÅRSREGNSKAP FOND FOR CO2-HÅNDTERING	58
11.1 Ledelseskomentarer Fond for CO2-håndtering	58
11.2 Årsregnskap Fond for CO2-håndtering	59
11.3 Revisjonsberetning Fond for CO2-håndtering	67

1. LEDERS BERETNING

Globale CO₂-utslipp fortsatte å vokse i 2024. Den viktigste driveren er bruk av fossile energikilder. Massiv utvikling av ny fornybar energi er og blir den viktigste nøkkelen til å snu dette. I de senere årene har CCS styrket posisjonen som en del av løsningen. Gjennom Langskip er Norge i ferd med å demonstrere at betydelige mengder CO₂ kan fjernes gjennom industrielle CCS-verdikjeder. Når helkjeden åpnes neste sommer, har vi ikke bare demonstrert at det rent teknisk er mulig å gjennomføre CCS-prosjekter i storskala, men også at det er en løsning som kan komme på plass raskt – og med svært få negative konsekvenser for natur og miljø. I en verden der ny fornybar energi i økende grad kommer i konflikt med andre interesser og tar tid å få realisert, kan CCS være en alternativ løsning som gir raskere reduksjon av utslipp.

Gassnova, Norge og verden kan kapitalisere på målrettet arbeid med CCS over lang tid. I 2025 markerer Gassnova sitt 20 års jubileum. For mange av våre ansatte har det vært en lang reise med oppturer og nedturer. En betydelig grad av tålmodighet, kreativitet og et nært og godt forhold til Energidepartementet (ED), har vært avgjørende for der vi er i dag.

2024 var et svært innholdsrikt år for Gassnova, der vi har fokusert på solide leveranser i våre kjerneoppdrag. I Langskip har Northern Lights (NL) nådd viktige milepæler. Landanlegg og rørledninger er nær ferdigstillelse, og 2 av skipene er overlevert fra verftet. Brevik CCS har vist god fremdrift. Prosjektet er på vei til å bli det første sementanlegget i verden som fanger og lagrer CO₂ i stor skala. Hafslund Celsio har også tatt viktige steg fremover, med fokus på modenhetsvurderinger og detaljering av prosjektets tekniske løsninger. I skrivende stund foreslår regjeringen å videreføre fangstprosjektet på Klemetsrud, med økt statsstøtte til 4,4 milliarder 2024-kroner til bygging og drift.

Langskip har fortsatt stort fokus på HMS, med systematisk oppfølging av forebygging og risikoreduserende tiltak.

Gjennom CLIMIT-programmet har Gassnova bidratt til teknologiutvikling og innovasjon, som styrker Norges posisjon innen CCS. Støtte til prosjekter som fremmer kostnadseffektivitet og kommersialisering er prioritert. Samtidig har vi evaluert CLIMIT-programmet og gitt innspill som vil styrke arbeidet der fremover.

På Teknologisenter Mongstad (TCM) har Gassnova representert en aktiv og engasjert eier, med fokus på strategiprosessen som gir klare anbefalinger for hvordan anlegget kan bidra til teknologiutvikling og verdiskaping fremover.

I Gassnova har vi fortsatt arbeidet med å styrke organisasjonen for å kunne møte fremtidige behov. Fem nye medarbeidere har gitt verdifull kompetanse som styrker oss. Økonomisk driftsmessig har året vært stabilt for Gassnova, reflektert av effektiv ressursstyring i foretaket.

I 2024 fortsatte Gassnova å være pådriver for CCS-teknologi og -løsninger som utvikler og styrker dekarboniseringen. Suksessen videre for CCS avhenger av kommersiell lønnsomhet i kommende prosjekter. Utviklingen her er kompleks, og kan ikke løses av Gassnova alene. Sikkert er det at Gassnova kan dele kunnskap ervervet gjennom 20 år, slik at nye CCS-prosjekter gjøres billigere, bedre og mer robuste. Som aktiv rådgiver for Energidepartementet skal vi fortsatt fokusere på områder der overgangsordninger er nødvendige, før rene kommersielle CCS-prosjekter kan realiseres.

Øverst: Overlevering av båt ved verftet i Kina
 (foto: Northern Lights)
 Under: Forbrenningsanlegget på Klemetsrud i Oslo
 (foto: Hafslund Celsio)
 Under til høyre: Sementfabrikken i Brevik
 (foto: Heidelberg Materials)
 Nederst: H.K.H. Kronprins Haakon besøker TCM
 (foto: TCM)

Illustrasjon 1: Aktører som har testet på Teknologisenter Mongstad (kilde: PwC)

2. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Gassnova SF ble etablert som statsforetak i 2007, med foretaksmøtet som virksomhetens øverste myndighet. Gassnova SF hører inn under ED. Foretaket er lokalisert i Porsgrunn. Gassnova skal ivareta statens interesser knyttet til fangst, transport og geologisk lagring av CO₂. Et hovedmål for foretakets arbeid er å fremme teknologiutvikling og kompetanseoppbygging for kostnadseffektive og fremtidsrettede løsninger for CO₂-håndtering. Foretaket hadde 31 ansatte per desember 2024. TCM Assets AS ble etablert som et heleid datterselskap av Gassnova SF i 2017. TCM Assets AS eier og leier ut testanleggene på Mongstad.

Ledergruppen ved utgangen av 2024

- Morten Henriksen, administrerende direktør
- Fred Bjørvik, leder Virksomhetsstyring / Økonomisjef
- Harald Anvik, leder Oppfølging Langskip
- Kari-Lise Rørvik, leder Teknologi og Innovasjon
- Tove Dahl Mustad, leder Strategi og forretningsutvikling

2.1 Årsregnskap

Som statsforetak er Gassnova regnskapspliktig etter regnskapsloven. Kapittel 9 omhandler årsregnskapet for foretaket. Kapittel 10 omhandler årsregnskapet for TCM Assets AS. Regnskapet er avlagt i tråd med god regnskapsskikk for små foretak. I tillegg til administrasjonstilskuddet som bevilges fra ED, har foretaket inntekter fra salg av tjenester til TCM. Det er redegjort nærmere for dette i årsregnskapet.

Illustrasjon 2: Utvalgte nøkkeltall (beløp i NOK)

	2024	2023	2022
1. Årsverk (årsnitt) / antall ansatte per 31.12	29,1 / 31	33,1 / 31	36,7 / 36
2. Samlet tildeling	2 565 825 000	3 686 583 000	3 576 984 764
Post 50, Fond for CO₂-håndtering ¹⁾	75 000 000	74 000 000	82 000 000
CLIMIT-Demo	75 000 000	74 000 000	82 000 000
Post 70, Gassnova SF (inkl. mva)	94 300 000	104 583 000	104 899 226
Administrasjonstilskudd ²⁾	94 300 000	104 583 000	89 899 226
Bistand Fortums søknad til EUs innovasjonsfond			15 000 000
Post 71, Forskningstjenester, TCM ³⁾	66 000 000	161 000 000	160 000 000
Post 72, Fullskala CO₂-håndtering ⁴⁾	2 396 525 000	3 508 000 000	3 390 085 538
3. Administrasjonstilskudd (ekskl. mva) ²⁾	75 440 000	83 666 400	71 919 381
4. Lønnsandel av administrasjonstilskuddet	56,5 %	54,5 %	65,0 %
5. Lønnsutgifter per årsverk	1 464 517	1 377 105	1 273 959
6. Konsulentandel av adm.tilskudd	9,6 %	8,4 %	11,2 %
7. IKT-utgifter ⁵⁾	2 084 824	2 781 739	3 430 917
8. IKT-utgifter per årsverk	71 643	84 040	93 485
9. Utgifter til lokaler	3 870 881	3 755 795	3 374 359

1) For post 50 henvises til eget årsregnskap i eget kapittel.

2) Beløpet i 2022 inkl. innteksføring av en gjeldspost til OED iht. suppl. oppdragsbrev 30. juni 2022 på kroner 2 899 225,75 ink. mva (2 319 380,62 kroner ex. mva)

3) Post 71 Kjøp av forskningstjenester TCM DA blir rapportert direkte i statsregnskapet og fremkommer ikke i årsrapporten til Gassnova.

Per 31.12.2023 hadde Gassnova 5 843 878,75 kroner på bankkonto. Midlene er balanseført i statsregnskapet.

4) Post 72 gjelder bevilgning til Langskip.

5) Beløp inkluderer avskrivning av IKT-utstyr.

Gassnova SF er tildelt midler over statsbudsjettet, kapittel 1850. Oppstillingen under viser årets administrasjonskostnader i foretaket, fordelt på kjerneområder. Fordelingsnøkkelen er beregnet ut fra faktisk arbeidede timer.

Illustrasjon 3 : Administrasjonskostnader
Beløp i 1000 NOK, netto ekskl. mva.

Administrasjon <i>(kap. 1850, post 70)</i>	2024*	2023*	2022
Oppfølging Langskip			17 871
Teknologiutvikling inkludert Team Climit			29 433
Gevinstrealisering og markedsutvikling inkludert TCM			37 781
Oppfølging og koordinering av tilskuddsavtalene med industriaktørene	25 288	30 207	
Gevinstrealisering for Langskip, herunder kompetansedeling og læring	13 311	13 858	
Forvaltning av demonstrasjonsdelen av CLIMIT-programmet	14 907	21 153	
Ivaretagelse av statens interesser i Teknologisenteret Mongstad	8 697	8 177	
Rådgivnings- og kartleggingsoppdrag m.v.	13 237	10 272	
Sum	75 440	83 666	85 085

*Gassnova har i 2023 omorganisert virksomheten, fordelingen for 2023 og 2024 er derfor ikke direkte sammenlignbar med 2022

I tillegg til administrasjonstilskuddet er det utbetalt midler til Gassnova for kjøp av forskningstjenester fra TCM (61,2 MNOK). Dette inngår direkte i statsregnskapet kapittel 1850, post 71 og er ikke en del av Gassnova SFs regnskap.

Videre er det overført midler til TCM Assets AS (4,7 MNOK). Dette inngår i regnskapet til TCM Assets AS. Samlet er det påløpt 65,9 MNOK på kapittel 1850, post 71.

Gassnova har utbetalt som forskudd totalt 2 109,2 MNOK til Langskip-aktørene i 2024. Av dette er 2 290,9 MNOK fakturert. Fordelingen for henholdsvis fangst, transport og lager er vist under.

Illustrasjon 4: Utbetalinger
Beløp i 1000 NOK, netto ekskl. MVA

Fullskala CO₂-håndtering <i>(kap 1850, post 72)</i>	2024	2023	2022
Fangst	892 500	1 006 928	801 807
Transport og lager	1 216 725	1 504 547	2 588 279
Sum forskuddsbetalt	2 109 225	2 511 475	3 390 086
<i>herav fakturerte kostnader</i>	<i>2 290 934</i>	<i>2 369 096</i>	<i>3 129 203</i>

3. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

3.1 Gassnovas oppfølging av tilskuddsavtalene

Langskip er regjeringens satsing på CO₂-håndtering og er en fullskala CO₂-verdikjede – der det fanges CO₂ fra industrielle kilder, transporterer og lagrer CO₂ på en sikker måte. Gassnova bistår ED med oppfølging av prosjektet. Foretaket rapporterer og gir råd til ED i tråd med statsstøtteavtalene som er inngått med aktørene i Langskip – der Industriaktørene skal eie, bygge og drive sine anlegg.

2024 har vært et år med betydelig fremdrift for Langskip. Gassnova har fortsatt rollen som koordinator og tilrettelegger for prosjektet, med fokus på å sikre effektiv gjennomføring og optimal bruk av statlige midler.

3.1.1 Gi en vurdering av prosjektstyringen til industriaktørene

Gassnova har etablert metoder og rutiner for å følge opp oppgavene tildelt av ED. Her er det opprettet en kvalitetsplan og prosedyre for utbetaling av statsstøtte. Via månedlige møter og rapporteringer følger Gassnova opp aktørenes prosjektstyring og kostnads- og fremdriftsutvikling. Under oppfølgingen gjøres løpende vurderinger av risikoer i prosjektet. Dermed skal mulige

utfordringer kunne identifiseres så tidlig som mulig i rapporteringen til ED. Gassnova har spesielt fokus på statens kostnader i støtteavtalene – og på at mekanismene for deling av kostnader tolkes korrekt.

Både HM og NL har levert oppdatert status for kost og plan for sine prosjekter, i samsvar med inngåtte avtaler. Det er mottatt færre varsler i 2024 – hovedsakelig har dette dreiet seg om utsatt milepælsleveranser (IM-05 fra både HM og NL) og forenklet baseline-leveranse våren 2025 (NL).

Celsio la i august i år fram et nytt prosjektgrunnlag, med planlagt ferdigstilling i 2029 med oppjusterte forventede (P50) investeringskostnader til om lag 8,4 mrd. 2024-kroner og P85-estimat til 9,5 mrd. 2024-kroner. For å vurdere modenheten i prosjektet har departementet gjennomført en ekstern kvalitetssikring av prosjektet i tillegg til Gassnovas vurdering av teknisk modenhet. Kvalitetssikrer påpeker at det fremdeles er betydelig risiko i prosjektet og at kostnadsestimater er for lave.

3.1.2 Beskriv samlet oppfølging, koordinering og utvikling i prosjektet

Gjennom året har både NL og Brevik CCS gjort betydelige fremskritt. Ved utgangen av året var anleggene i Øygarden og offshore 99 % ferdigstilt. Skip 1 og 2 er 100 % ferdige og overlevert fra verftet i Kina. Dette gir god tidsmargin for oppstarten av Brevik CCS. Det har vært kontinuerlig fokus på å sikre at alle milepæler nås i tide. Brevik CCS er på plan i henhold til siste baseline, og er mekanisk ferdigstilt ved utgangen av 2024. Brevik CCS fortsetter systemutprøvinger i 2025 og forbereder for drift.

Gassnova har nøye overvåket kostnadene i prosjektet. I 2024 er det utbetalt 2 109 MNOK til aktørene – henholdsvis NL 1 217 MNOK og HM 893 MNOK. Det har ikke vært utbetalinger til Hafslund Celsio i 2024. Statens bevilgning for året var 2 397 MNOK.

Lavere forbruk forklares ved et større forsikringsoppgjør utbetalt til NL i 2024. Dette er relatert til erstatning for skader og utbedringer ved bygging av landfalltunnelen for rørledningen.

Helse, Miljø og Sikkerhet

HMS har vært en prioritet i 2024, med fokus på å sikre trygge arbeidsmiljøer. NL rapporterte om én HMS-hendelse med behov for førstehjelp. Brevik CCS hadde noen flere hendelser i løpet av året. Gassnova har fulgt opp hendelsene og er løpende orientert om aktørenes tiltak og forbedringer.

Heidelberg Materials (HM) og Brevik CCS

I 2024 har HM fokusert på å ferdigstille anlegget, og har hatt betydelig fremdrift i mekanisk ferdigstilling og systemutprøving. Prosjektet har økt bemanningen for å kunne gjennomføre systemutprøving og forberedelser til drift. Gassnova deltok på en samling for å omforene alle involverte i hvordan systemutprøving skal organiseres og gjennomføres – på en trygg og effektiv måte. Prosjektet er mekanisk ferdigstilt ved utgangen av 2024. Fremdriften for teknologileverandørens leveranser og elektro/automasjon har vært mest utfordrende i 2024. Brevik CCS har implementert avanserte treningsverktøy som Operator Training Simulator (OTS), for å optimalisere driftsprosedyrer og avdekke eventuelle oppstartsproblemer.

Northern Lights (NL)

I 2024 har NL oppnådd betydelig fremdrift med ferdigstilling av landanlegget i Øygarden og klargjøring av skipene for transport. Ved utgangen av 2024 er skip 1 og 2 overlevert til NL og kjølleddingsseremoni for skip 3 er gjennomført. Landanlegg, offshore og subsea-leveranser er

ferdigstilt. NL har arbeidet med å videreutvikle en kommersiell verdikjede for CCS, med potensial for å lagre CO₂ fra ytterligere nasjonale og internasjonale kilder.

26. september holdt NL offisiell åpning av anlegget i Øygarden, som på en vellykket måte markerte anleggets evne til å motta CO₂. Mediene ga arrangementet stor nasjonal og internasjonal oppmerksomhet. Det var bred deltagelse med politikere og næringsliv fra Norge og Europa.

I 2024 har NL ytret ønske om å endre spesifikasjonen for flytende CO₂. Bakgrunnen er en «CO₂ Task Force», som har sett på mulige urenhetskomponenters påvirkning på utstyr, skip, rørledning og brønn. Gruppen har funnet nye komponenter som ikke var i den opprinnelige spesifikasjonen. Det er også ønske om å senke nivået for andre komponenter. Dette baseres på nye forskningsresultater fra eierselskapene og forskning støttet av CLIMIT. De mest omfattende endringene er nivåene av Nitrøse og svovelholdige gasser, som er betydelig redusert. NL mener ny kunnskap vitner om at syredannelser som er forbundet med disse komponentene, kan oppstå ved lavere konsentrasjoner enn det som er tidligere kjent. Syredannelser kan føre til korrosjon på utstyr, skip og rørledning. Gassnova er i dialog med NL om hvilke risikoer som er forbundet med spesifikasjonen i statsstøtteavtalen. Å gjøre endringer på grunnforutsetninger er utfordrende når prosjektet nærmer seg ferdigstilling. Gassnovas råd til ED er å få driftserfaring for å kunne iverksette relevante tiltak på området. Dersom slike tiltak implementeres nå, finnes risiko for å gjøre kjeden dyrere enn strengt tatt er nødvendig. De øvrige aktørene i Langskip er orientert om resultatene fra NL, for å selv kunne vurdere konsekvensene for sine anlegg.

Hafslund Celsio og Klemetsrud CCS

I 2024 har Hafslund Celsio fokusert på å modne prosjektet frem mot en investeringsbeslutning. Samtidig har selskapet arbeidet med å sikre finansiering og avklare detaljer i statsstøtteavtalen. Gassnova har støttet EDs side av dette arbeidet. Gassnova har også utført en teknisk modenhetsvurdering for ED.

3.1.3 Beskriv hvilke tiltak som har blitt implementert og effekter av tiltakene

Ved utgangen av 2023 inngikk HM avtale med sin leverandør av fangstanlegg, som inneholdt en ambisiøs plan for milepælene og aktivitetene frem mot ferdigstilling av anlegget. Gassnova vurderte det til å være risiko for forsinkelser hos HM, som kan føre til venteperiode for NL – med økte kostnader i kjølvannet. Som avbøtende tiltak ble det gjort en gjennomgang av de mest kritiske aktivitetene i planen og tilhørende forutsetninger, med HM og leverandøren av fangstanlegget. Her signaliserte både HM og leverandøren tro på at planen er mulig å gjennomføre – men at det er ambisiøst, og avhengig av god koordinering mellom aktivitetene. Med dette bakteppet har Gassnova fulgt HMs fremdrift tett gjennom 2024, via blant annet månedsrapporter og månedsmøter. Dette har tilrettelagt for å identifisere eventuelle avvik i fremdriften og tidlig varsling NL, som kan bidra til å redusere kostnader av en forsinkelse.

Modenhetsvurdering av Hafslund Celsio

I forbindelse med den kostnadsbesparende fasen sommeren 2024, ble risiko identifisert for at prosjekt blir gjenopptatt på sviktende grunnlag. Bakgrunnen var endret teknologileverandør for fangstanlegget, kort tid for utarbeidelse av nytt forprosjekt og endret lokasjon for kaien. I tillegg kom risikoene som ble identifisert i forbindelse med oppfølgingen av selskapet første halvdel av 2023. Som et avbøtende tiltak utførte Gassnova en modenhetsvurdering av Hafslund Celsios prosjektgrunnlag, for å vurdere risikoer ved med en gjenopptakelse av prosjektet.

Modenhetsvurderingen viste at prosjektet ikke har forutsetninger eller mangler som kan stanse gjenopptakelse. Prosjektets tekniske modenhet holdt ikke «ACE 17R-97 klasse 2»-nivå. Det vil være plan- og kostnadsrisiko forbundet med videre modning av design og av leverandøravtaler.

Underveis i modenhetsvurderingen ble funn, risikoer og vurderinger delt med ekstern kvalitetssikrer, som parallelt utførte oppdrag fra ED. Gassnovas modenhetsrapport ble i sin helhet delt med ED, ekstern kvalitetssikrer og Hafslund Celsio. Modenhetsvurderingen ga bedre beslutningsgrunnlag for ED, med bakgrunn i identifiserte risikoer knyttet til Hafslund Celsios prosjektgrunnlag.

3.2 Koordinering av gevinstrealisering & Tiltak som er med på å bidra til å nå målene som er satt for Langskip, herunder samarbeid mellom og med industriaktørene

Realiseringen av Langskip skal bidra til å utvikle teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂, og skape teknologit utvikling i et internasjonalt perspektiv. Med bakgrunn i dette har staten definert fire effektmål for Langskip-prosjektet:

- Gi kunnskap som viser at det er mulig og trygt å gjennomføre fullskala CO₂-håndtering
- Gi produktivitetsgevinster for kommende prosjekter, gjennom lærings- og skalaeffekter
- Gi læring knyttet til regulering og insentiver knyttet til CO₂-håndteringsaktiviteter
- Legge til rette for næringsutvikling

Gassnova koordinerer og følger opp arbeidet med gevinstrealisering for Langskip. Gassnova har utarbeidet månedlige statusrapporter til Langskip styringsgruppe gjennom 2024 – sammen med kvartalsvise statusrapporter om Langskip til UD, som ambassadene kan benytte i sitt eksterne arbeid. I tillegg leder Gassnova nettverket mellom industriaktørene i Langskip og ED. Her er formålet gjensidig informasjonsutveksling og samordning av ekstern kommunikasjon via månedlige møter.

Industriaktørene i Langskip er forpliktet til å dokumentere arbeidet med gevinstrealisering, og dele erfaringer i en årlig rapport – alt i tråd med tilskuddsavtalene. I 2024 har HM og NL utarbeidet både statusrapport for arbeidet med gevinstrealisering og erfaringsrapporter fra arbeidet hittil.

Gevinstrealisering for Langskip

I 2024 har Gassnova gjort evaluering av gevinstrealisering for Langskip, med innspill fra DNV. DNV har analysert markedsutviklingen i Europa og hvordan den påvirker verdien av Langskip. I sum peker evalueringen på at nytteeffektene fra Langskip synes å kunne bli realisert, og at politikkutviklingen i Europa de siste årene har vært positiv i dette henseende. Gassnova anbefaler derfor at det ikke gjøres endringer i gevinstrealiseringsplanen og tilhørende tiltak. Evalueringen peker også på betydningen av erfaringene fra Langsups driftsfase. Imidlertid er det fremdeles noe usikkerhet.

HM og NL har hatt stor aktivitet og tatt imot mange besøkende på sine anlegg gjennom året. I hovedsak er disse representert ved industriselskaper, myndighetsaktører, interesse- og bransjeorganisasjoner, politikere og media – nasjonalt og internasjonalt. NL har også ønsket velkommen potensielle kunder av transport- og lagringstjenester. På sin side har HM delt erfaringer til eget konsern, og ovenfor aktører i sementbransjen som vurderer CCS på sine anlegg.

Gjennom 2024 har både NL og HM deltatt på utvalgte eksterne arrangementer og møteplasser. Her presenterer selskapene egne prosjekter, og dele kunnskap og erfaringer. Eksempler er EUs ICM

Strategy Forum høsten 2024, deltagelse i arbeidsgruppemøter knyttet til ICM-forum (infrastruktur og CO₂-standarder), ZEP møter, EFTA house CCS konferansen i Brussel, ONS og ulike arrangementer rettet mot CDR og BECCS. Våren 2024 arrangerte NL et webinar knyttet til oppdateringen av CO₂-spesifikasjoner for transport og lagring av CO₂ – med mer enn 600 deltakere.

Nye markeder

I 2023 inngikk NL transport- og lagringsavtaler med Yara (Nederland) og Ørsted (Danmark). Desember samme år ble NL tildelt 131 millioner euro til investeringer i fase 2. Gjennom 2024 har NL hatt dialog med flere industriaktører i Europa, og er i forhandlinger med en rekke potensielle kunder til en fase 2 investeringsbeslutning. Kundedialogen støtter opp om vekstmulighetene i et lengre perspektiv. Videre er NL i gang med en søknad for en oppdatert PMI-status («Project of Mutual Interest»).

Ved slutten av 2023 lanserte HM evoZero, som gjøre det mulig å benytte betong uten netto utslipp. Leveransene av evoZero fra fabrikken i Brevik starter i 2025, når Langskip går over i driftsfasen. Det er allerede mulig for kunder å reservere evoZero-volumer, og HM melder om stor interesse for produktet. Blant andre skal det nye Nobel Center i Stockholm bygges med evoZero fra 2027.

3.3 CLIMIT-programmet

3.3.1 CLIMIT-Demo: Rapportert antall nye prosjekter og beskriv hvordan disse prosjektene bidrar til å oppfylle målet med CLIMIT-Demo

CLIMIT-Demo gir økonomisk støtte til utvikling og demonstrasjon av teknologier for CO₂-håndtering. Programmet spiller en sentral rolle i å nå målene som er fastsatt i oppdragsbrevet. Målsettingen er å redusere kostnader og risiko ved implementering av CO₂-håndteringsteknologi, og å fremme bred internasjonal utbredelse av disse teknologiene.

Ved inngangen til 2024 hadde CLIMIT-Demo en portefølje bestående av 52 aktive prosjekter. I løpet av året ble det gjort 29 nye bevilgninger, med en samlet tildeling på 74,3 MNOK. Dette økte det totale antallet prosjekter i porteføljen til 81. Av disse prosjektene ble 22 avsluttet i 2024, noe som resulterte i en tilbakeføring av ubenyttet støtte på 5,3 MNOK til CLIMIT-Demo.

81 aktive prosjekter

For 2024 mottok CLIMIT-Demo en bevilgning på 75 MNOK fra ED. Inkludert ubenyttet bevilgning fra 2023 var den samlede disponible rammen for tildelinger i 2024 på 75,04 MNOK. Tilbakeføringen av ubenyttet støtte fra avsluttede prosjekter i løpet av 2024 kommer i tillegg til denne rammen. De 81 aktive prosjektene i 2024 fordeles på følgende kategorier:

- *Fangstteknologi*: 14 prosjekter
- *Undergrunn*: 21 prosjekter
- *Transport*: 12 prosjekter
- «End Users» / «Cross Cutting» og *helkjede-CCS*: 34 prosjekter

Prosjektene som mottar støtte fra CLIMIT-Demo er nøye vurdert, basert på deres relevans i forhold til CLIMIT Programplan og tildelingskriteriene. Hvert prosjekt bidrar til måloppnåelse ved å:

- *Fremme teknologiutvikling*: Prosjektene utvikler og demonstrerer nye teknologier for CO₂-fangst, transport, og lagring som er avgjørende for å redusere kostnader og risiko

- *Styrke kompetanse og samarbeid:* Prosjektene bidrar til å bygge nettverk og spre kompetanse blant aktører innen CO₂-håndtering – nasjonalt og internasjonalt.

Gjennom prosjektene arbeider CLIMIT-Demo målrettet for å oppnå programmets overordnede mål; å gjøre CO₂-håndtering til en konkurransedyktig og effektiv løsning.

3.3.2 Beskriv driften av CLIMIT-programmet og eventuelle tiltak som er iverksatt av Gassnova som sekretariatsleder og ansvarlig for CLIMIT-Demo for å sørge for god kvalitet og mer effektiv drift og utvikling av programmet, og resultatene av disse tiltakene

CLIMIT-programmet er et samarbeid mellom Gassnova og Norges Forskningsråd, med Gassnova som den overordnede koordinatoren og leder av programsekretariatet. Programmet har som mål å fremme utvikling og implementering av teknologi for CO₂-håndtering. CLIMITs programstyre består av representanter fra begge organisasjoner, og vedtar programplaner, utlysningstekster og tilsagn om tilskudd – basert på innstillinger fra Gassnova og Norges Forskningsråd.

I 2024 er det avholdt fire ordinære programstyremøter. Tre av møtene ble gjennomført digitalt og ett fant sted i Porsgrunn. Møtene er avgjørende for å sikre effektiv styring og oppfølging av programmet.

I 2024 ble det iverksatt flere tiltak for å forbedre kvaliteten og effektiviteten i driften av CLIMIT-programmet:

- *Revidering av kjerneprosess CLIMIT:* En omfattende gjennomgang og oppdatering av kjerneprosessene for å sikre at de er tilpasset dagens behov og utfordringer
- *Risiko-registrering for CLIMIT:* Det er etablert et system for å identifisere, vurdere og håndtere mulige risikoer som kan påvirke programmets måloppnåelse.
- *Utvikling av KPI'er for CLIMIT:* For å måle og evaluere gjennomføring av CLIMIT-Demos fremdrift og suksess, ble det implementert spesifikke nøkkelindikatorer (KPI):

Antall søknader mottatt: Overvåking av antall innkomne søknader og andelen som fører til positiv innstilling fra Gassnova. Dette inkluderer statistikk over antall søknader som trekkes eller avslås av programstyret.

Evaluering av eksisterende prosjektportefølje: En systematisk evaluering av pågående prosjekter for å sikre at de oppfyller programmets mål og gir ønskede resultater

Samlet tidsbruk for oppfølging av CLIMIT: Analyse av tidsbruk fordelt på fire hovedaktiviteter for å optimalisere ressursbruk, basert på Gassnova interne timeføringssystem.

Prosjektoppfølgning CLIMIT, tid og kost: Nøye overvåking av tids- og kostnadsbruk i prosjektoppfølgningen for å sikre effektiv ressursutnyttelse

Disse tiltakene har bidratt til mer strukturert og effektiv drift av CLIMIT-Demo. Revideringen av kjerneprosessene har ført til bedre tilpasning til dagens krav. Risiko-registreringen har styrket programmets evne til å håndtere usikkerhet, mens KPI'ene har gitt verdifull innsikt i programmets prestasjoner og områder for forbedring.

3.3.3 Beskriv CLIMIT-programmets bidrag til gevinstrealisering og synergier med øvrige oppdrag i 2024

Programmet har som mål å bidra til gevinstrealisering og skape synergier med andre nasjonale og internasjonale initiativer innen CO₂-håndtering

Langskip

CLIMIT har aktivt bidratt til gevinstrealiseringen av Langskip ved å støtte prosjekter som utvikler teknologi og løsninger som kan integreres i Langskip. Eksempel på et prosjekt som bidrar er [Seismisk Monitorerings Nettverk for Horda Plattform Regionen](#), der industripartnerne i NL samarbeider med NORSAR og Universitetet i Bergen for å utvikle og demonstrere kostnadseffektiv overvåking av seismisitet, innenfor rammen av det norske lagringsregelverket

Teknologioverføring og kompetansebygging

Gjennom CLIMIT-støttede prosjekter er det mulig å overføre teknologi og kunnskap fra forskningsmiljøer til industrien. Resultatet er økt kompetanse og kapasitet til å gjennomføre prosjekter. [Kjeller Dense Phase CO₂ Corrosion Project IV \(KDC IV\)](#) er ledet av IFE, og tar sikte på å forstå og adressere korrosjonsutfordringer som oppstår når CO₂ transporteres i tettfase (dense phase) i rørledninger. Tettfase refererer til tilstanden der CO₂ er under høyt trykk og opptrer som en superkritisk væske, en vanlig transportform i CCS-prosjekter. Når CO₂ inneholder urenheter som vann, svoveloksid (SO_x) og nitrogenoksid (NO_x), kan det føre til økt korrosjonsrisiko i rørledningene. KDC-IV er spesielt relevant for norske CCS-prosjekter, der CO₂ transporteres over lange avstander og lagres under havbunnen. Å forstå korrosjonsrisikoen, finne egnede materialer og designløsninger er avgjørende for å sikre langsiktig, sikker og pålitelig drift av CO₂-transportinfrastrukturen

Innovasjon og kostnadsreduksjon

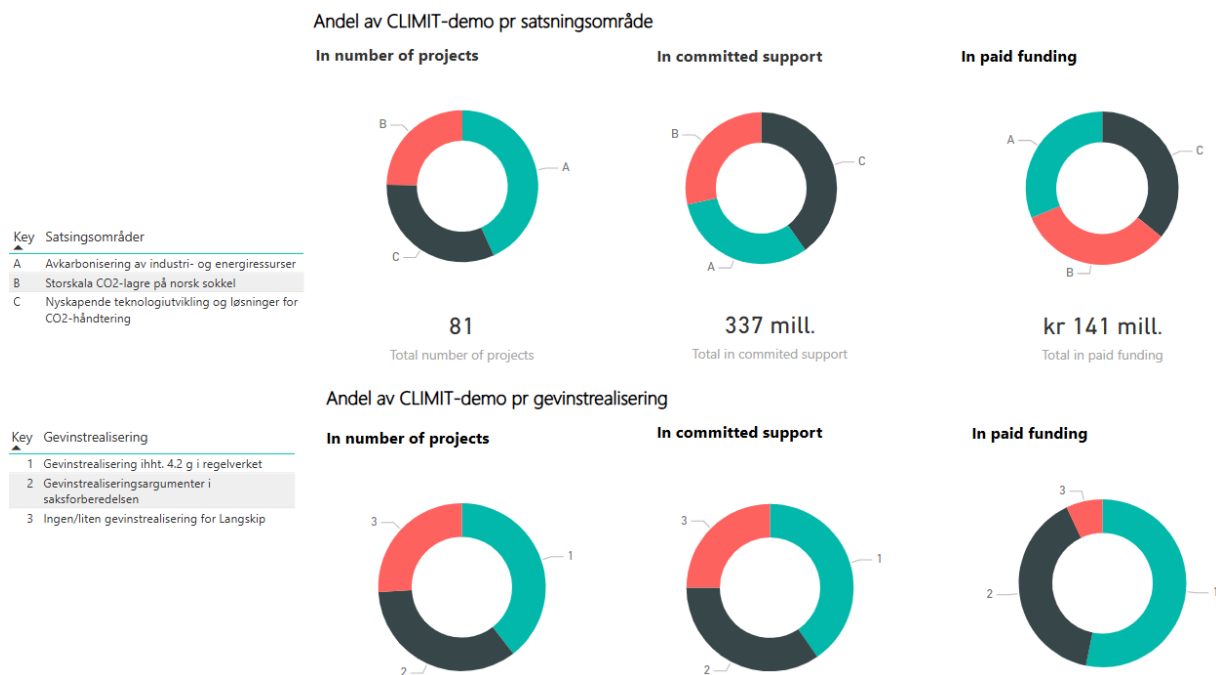
Prosjektene fokuserer på innovasjon som driver kostnadsreduksjoner. Dette bidrar til å gjøre teknologiene mer konkurransedyktige og attraktive for kommersiell anvendelse. Et eksempel på et prosjekt er [Well Barrier Integrity Test Unit – BTU](#), som søker å utvikle en brønnbarrieretestenhet (BTU). Den muliggjør testing og overvåking av undersjøiske CO₂-injeksjonsbrønnbarrierer på en sikker og økonomisk forsvarlig måte. BTU'en er plassert under vann og er integrert i CO₂-injeksjonsbrønnen. Konseptet kan fjerne behovet for en servicelinje i den flerfunksjonelle kabelen, en såkalt umbilical. En umbilical består av rør, slanger og kabler som er pakket inn i en ytre beskyttende kappe og er en kostnadsdriver i prosjekter.

På CO₂-fangstområdet vurderer industrien endring av prosessstrinn som fører til innebygd fangstteknologi. Dette kan gi kostnadsreduksjoner, og er motsatsen til et eget fangstanlegg integrert til utslippspunktet. Eksempler finner vi hos Hydro Aluminium og Heidelberg Materials. Hydro Aluminium startet utvikling av HALZERO-teknologi i prosjektet [Ny prosess for aluminiumproduksjon uten CO₂-utslipp](#). Dette ble videreført i prosjektet [HalZero CO₂ til CO – Konseptstudier for konvertering av CO₂ til CO for HalZero prosessen](#) (avsluttet november 2024), samt i en pilot som støttes av ENOVA. HalZero er en ny prosess for aluminiumsproduksjon helt uten CO₂-utslipp – basert på elektrolyse av karboklorinert alumina, der klor og karbon sirkuleres i et lukket system.

HM har gjennom prosjektene [Combined calcination and CO₂ capture in cement clinker production by use of electrical energy – ELSE](#) og [Combined calcination and CO₂ capture in cement clinker production by use of CO₂-neutral electrical energy – Phase 2 \(ELSE 2\)](#) (avsluttet oktober 2024), utviklet elektrifisert sementproduksjon med mål om å elektrifisere kalsineringsprosessen ved sementproduksjon, og dermed redusere CO₂-utslippet med 70 %. Ettersom «ren» CO₂ er det eneste

gassformige produktet fra prosessen, er nedstrøms behandling av CO₂ svært forenklet i forhold til CO₂-fangst etter forbrenning. Arbeidet startet i CLIMIT og går videre i det EU-støttede prosjektet [ELECTRA](#).

Illustrasjon 5: CLIMIT-Demo

3.4 Gassnova ivaretar statens interesser i TCM

Teknologisenterets formål er å utvikle kunnskap og bidra til teknologiske løsninger for CO₂-fangst som reduserer teknisk, miljømessig og økonomisk risiko. TCM er et av verdens største og mest fleksible åpne anlegg for test, verifikasjon og demonstrasjon av ulike CO₂-fangstteknologier i industriell skala. Eierskapet i anlegget og driften av teknologisenteret er skilt i to selskaper – TCM Assets AS og Teknologisenter Mongstad DA (TCM). Driftsselskapet TCM er organisert som et selskap med delt ansvar (DA). Selskapsmøtet er øverste styrende organ.

Statens eierandelandel (34 %) er forvaltet gjennom Gassnova, og de industrielle eierne Equinor ASA (Equinor), A/S Norske Shell (Shell) og TotalEnergies har eierandeler på 22 %.

Ledelsen av TCM

Muhammad Ismail Shah er TCMs administrerende direktør. Selskapsmøtet i TCM DA består av åtte representanter.

Illustrasjon 6: Selskapsmøtet i TCM DA ved utgangen av 2024

Navn	Selskap	Funksjon
Svein Ingar Semb	Gassnova	Leder
Fred Bjørvik	Gassnova	Varamedlem
John Høines	Equinor	Medlem
Gelein de Koeijer	Equinor	Varamedlem
Lars Gjerdaker	A/S Norske Shell	Medlem
Carsten Ehrhorn	A/S Norske Shell	Varamedlem
Igor Escobar	TotalEnergies	Medlem
Rune Teigland	TotalEnergies	Varamedlem

Selskapsmøtet har i tillegg et teknisk rådgivende organ TC (Teknologikomiteen), ledet av TotalEnergies (2024), med fire faste medlemmer fra eierne og to varamedlemmer. Gassnova tar over ledelsen i 2025. I oppdragsbrevet har ED formulert Gassnovas oppdrag og fastsatt delmål med styringsparametere.

3.4.1 Redegjør for status og gjennomført arbeid med kunnskapsspredning og hvordan dette har medført kostnadsreduksjoner og redusert risiko ved fullskala CO₂-fangst

TCM spiller en viktig rolle i å modne leverandører, som igjen har ført til økt konkurranse i markedet for CCS. Dette kan sees i sammenheng med ulike CO₂-fangstprosjekter i USA, se kapittel 3.4.5. Fremskritt innen solventbasert teknologi har bidratt til å redusere kostnadene for CO₂-fangst, og legger til rette for akselerering av prosjekter. Fremskrittene har resultert i lavere energiforbruk, reduserte utslipp og muliggjør en høyere fangstgrad. I 2023 publiserte en av testaktørene på TCM resultater som viste CO₂-fangstgrad på mer enn 99 %. I tillegg bidrar TCM til å redusere risikoen ved å tilby testanlegget og egen kompetanse for å løse utfordringer knyttet til systemintegrasjon, oppstart og drift av CO₂-fangstanlegg. TCM spiller også en viktig rolle i utbredelsen av CCS ved å veilede prosjekter i planleggingsfasen eller tidlig oppstart.

Aminanlegget

I 2024 er det gjennomført to testkampanjer i aminanlegget, av ION Clean Energy og Honeywell. Begge selskapene har proprietære solventteknologier. Kampanjene ble støttet av DOE-NETL («U.S. Department of Energy National Energy Technology Laboratory»). Dette var ION Clean Energys andre testkampanje på TCM, som understreker det løpende behovet for testing i utviklingen av teknologi.

«Site for Emerging Technologies»

TCMs testområde for mindre modne fangstteknologier, SET («Site for Emerging Technologies»), har hatt stor aktivitet i 2024. Det er gjennomført to testkampanjer parallelt, henholdsvis MOF4AIR og InnoSeptra, med støtte fra EU og DOE-NETL. Høsten 2024 startet Svante fra Canada en testkampanje som går over i 2025. Disse tre teknologiene representerer CO₂-fangst med faste adsorbenter.

Formidling av kunnskap

TCM formidler resultater jevnlig. Fra planleggingsfasen i 2009 og frem til i dag har TCM med partnere publisert mer enn 70 artikler. Disse dekker en rekke temaer innen CO₂-fangst med aminer; design og bygging av TCM, driftserfaringer, referansedata for anleggsytelse verifisert av tredjepart, HMS og utslipp til luft, egenskaper og bruk av fangstkemikalier, oppskalering og beregninger av kostnader ved drift av store fangstanlegg, CO₂-fangst ved varierende driftsbetingelser og forhold knyttet til

korrosjon og materialer. Formidling av kunnskap om teknologier for karbonfangst er en viktig del av TCMs oppdrag. Teknologisentret legger årlige planer for kunnskapsdeling, blant annet ved å delta på konferanser, publisere artikler på egne nettsider og i sosiale medier, og erfaringsdeling til besøkende til senteret. På den internasjonale CCS konferansen (GHGT-17) i Calgary i oktober presenterte TCM og samarbeidspartnere åtte innlegg. I tillegg har TCM vært representert på en rekke internasjonale webinarer og konferanser, blant andre det årlige møte som følger energisamarbeidsavtalen mellom USA og Norge.

Via samarbeidet med øvrige testsentrene internasjonalt (International Test Centre Network) er det spesielt stor oppmerksomhet rundt TCMs erfaring med utslipp av aminer til luft. I 2024 har TCM tatt imot i overkant av 800 besøkende fra hele verden.

Rådgivningstjenester

Som en del av kunnskapsformidlingen har TCM utviklet rådgivningstjenester rettet mot prosjekteiere og utviklere. Målet er å styrke kundenes evne til å håndtere utfordringer knyttet til implementering av CCS. På TCMs referanseliste står mer enn 20 kunder med variert behov og bakgrunn.

3.4.2 Gi en oversikt over status og vurdering av ressursbruken, herunder effektivisering av driften, så langt i prosjektperioden sammenstilt med TCM sitt arbeidsprogram og tilhørende budsjett

I 2024 er det arbeidet videre med mulighetene for å redusere statens eierbidrag til TCM.

Via selskapsmøtet i TCM DA har Gassnova videreført arbeidet for økte bidrag fra aktører som benytter testanlegget. Gassnova ser på økning i slik brukerbetaling som både nødvendig og mulig. Videre har Gassnova via selskapsmøtet vært aktiv for å effektivisere driftsmodellen og redusere kostnader, blant annet ved med færre ansatte og innleide ressurser. Lavere kostnader kombinert med høyere inntekter fra testkampanjer enn forutsatt, medfører redusert eierfinansiering enn budsjettert for 2024.

3.4.3 Redegjør for arbeidet med å legge til rette for langsiktig utnyttelse av anleggene

TCM er et viktig bidrag til innovasjonssystemer for å bringe ny teknologi til markedet. Senteret skal bygge bro mellom miljøer for utvikling og bruk av teknologi, i tråd med anbefalinger fra IEA og IPCC. Teknologisentret på Mongstad bidrar til raskere utbredelse av CCS. TCM skiller seg spesielt ut internasjonalt med sin åpenhet, størrelse, fleksibilitet, kompetanse og omdømme – opparbeidet gjennom mer enn 12 år.

I 2024 publiserte TCMs eiere artikkelen [18 Years of public-private partnership for developing post-combustion CO2 capture at Technology Centre Mongstad in Norway](#). Den oppsummerte TCM fra idé til dagens teknologisenter. Eierne konkluderer med at de opprinnelige ambisjonene for TCMs satsingen fortsatt er gyldige og relevante for fremtidig aktivitet ved senteret:

- Utvikle teknologier for CO₂-fangst som kan benyttes både nasjonalt og internasjonalt
- Redusere kostnader og tekniske, miljømessige og økonomiske risikoer knyttet til storskala CO₂-fangst
- Teste, verifisere og demonstrere CO₂-fangstteknologi eid og markedsført av teknologileverandører
- Simulere til utviklingen av et marked for slik teknologi

3.4.4 Redegjør for arbeidet med ny driftsmodell og -strategi

I forbindelse med ny avtaleperiode for TCM 2024-2025 ble eierne enige om rammene for en strategiprosess:

- Forretningsmodell som er mer uavhengig av eiernes finansiering
- Langsiktig forutsigbarhet i bruk av TCMs kapasitet og muligheter
- Proaktiv søken etter nye finansieringsmuligheter
- Invitere nye forretningspartnere til å bidra til verdiskapning og risikotaking, sammen med TCM
- Øke TCMs fleksibilitet til å utnytte markedsmuligheter

PwC er engasjert til å fasilitere strategiprosessen. Prosjektet TCM 2.0 har søkt å identifisere markedsbegreb og muligheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Strategiprosessen konkluderes ikke innværende år, men skal danne grunnlag for videre diskusjoner med eierne. Tema er mulige driftsformer og fokus for TCM etter innværende periode, for å sikre langsiktig utnyttelse av anleggene.

3.4.5 Redegjør for utviklingen i utbredelsen av aminteknologi og andre teknologier som er aktuelle for testing på anleggene

GCCSI («Global CCS Institute») gir årlig ut en oversikt over CCS-prosjekter i drift eller under utvikling. Rapporten [Global Status of CCS 2024](#) viser fortsatt sterkt vekst i antall prosjekter. Disse vil ha en samlet kapasitet på 416 millioner tonn CO₂ per år, hvis alle blir realisert. Det er en ny fordobling av kapasitet de to siste årene. Antall leverandører innen CCS er fordoblet siste år, skriver GCCSI i [State of the Art: CCS Technologies 2024](#). Rapportene indikerer at markedet for testkampanjer øker vesentlig og vil medføre større muligheter for TCM. Forhandlinger er allerede i gang med aktuelle aktører.

TCM tilbyr testing av så vel modne som mindre modne fangstteknologier. Dette gir senteret løpende innsikt i markedsutviklingen og behovet for testing av nye teknologier. Eksempel på dette er amerikanske energimyndigheters OCEC («Office of Clean Energy Demonstrations-program»), der tolv av 16 CCS-initiativer er med leverandører som har testet teknologi på TCM. Av de tolv initiativene er det ni prosjekter som anvender solventer, og tre prosjekter som anvender mindre modne ikke-solvent basert teknologier (sorbenter/membraner).

3.5 Kunnskapsutvikling og rådgivning & Tiltak som er med på å bidra til å nå målene som er satt for Langskip, herunder samarbeid mellom og med industriaktørene

I tråd med oppdragsbrevet skal Gassnova være en faglig og strategisk rådgiver til departementet om CO₂-håndtering som klimatiltak, og bidra til effektiv deling av kompetanse og læring. Gassnova skal i sitt arbeid også følge opp teknologi- og markedstrender knyttet til CO₂-håndtering.

3.5.1 Gassnovas bidrag til gevinstrealisering og kunnskaps- og erfaringsdeling fra Langskip

I løpet av året har Gassnova bidratt med innsikt innen CO₂-håndtering og delt kunnskap fra Langskip i tråd med gevinstrealiseringsplanen. Gassnova velger tema for selskapets kunnskapsleveranser, blant annet med bakgrunn i erfaringsrapportene fra Brevik CCS og NL. Erfaringene bearbejdes og dokumenteres for deling, blant annet på Langskip-nettsiden [ccsnorway](#), Gassnovas månedlige nyhetsbrev og i sosiale medier. I 2024 har nettsiden [ccsnorway](#) hatt om lag 13 200 unike brukere fra

en rekke land, i hovedsak Norden, UK, Tyskland og USA. Rapporter om prosjektene og andre spesifikke tema er lastet ned mer enn 3500 ganger.

Gassnova har delt erfaringer fra Langskip med en rekke aktører som planlegger nye CCS prosjekter, myndighetsaktører og andre interessenter. Aktørene kommer i hovedsak fra Europa. Læring fra Langskip er også delt med delegasjoner og aktører utenfor Europa, blant andre Thailand, Singapore, Japan og Colombia – i regi av programmet «Energi for utvikling». Gassnova har bidratt med foredrag om erfaringer fra Langskip og forberedelser til driftsfasen, under EU kommisjonens ICM Strategy forum i Frankrike. Videre er det arrangert workshop om CDR i samarbeid med NFR. I tillegg har foretaket bistått Innovasjon Norge med et norsk-svensk CCS seminar. Her presenterte Gassnova foreløpige erfaringer fra gjennomføringen av Langskip og CDR-aktiviteten under Mission Innovation.

På forespørsel fra NL arrangerte Gassnova workshop med industriaktører i Grenlandsklyngen. Her ble det drøftet muligheter og barrierer knyttet til transport og lagring av CO₂ fra regionen. Videre har Gassnova deltatt i programkomiteen til en CCS-sesjon under ONS i Stavanger, og bidratt i nettverksaktiviteter der.

Basert på erfaringene fra Langskip har Gassnova deltatt i de fire arbeidsgruppene opprettet under EU kommisjonens ICM forum («CO₂ infrastructure», «CO₂ standards», «Public Perception» og CCU), i tillegg til Zero Emission Platform. Erfaring fra modning og planlegging av Langskip er også delt med Enova, Gassco og andre statlige aktører.

Høsten 2024 startet Gassnova arbeidet med å identifisere muligheter for kostnadsreduksjoner, systemforenklinger og optimalisering av CCS kjeden – basert på fakta fra Langskip.

3.5.2 Kartlegging- og rådgivningsoppdrag

I 2024 har Gassnova hatt følgende kartlegging- og rådgivningsoppdrag:

- Videreutvikle strategi for Gassnova SF og selskapets rolle i virkemiddelapparatet
- Kartlegge muligheter og tiltak for CO₂-håndtering på forbrennings- og prosessanlegg i Norge, med utgangspunkt i eksisterende virkemidler. Dette arbeidet skal ses i sammenheng med forvaltningen av CLIMIT-Demo
- Kartlegge muligheter for reduksjon av CO₂-utslipp i industrien, med særlig vekt på industrielle klynger
- Bidra til utredning av virkemiddelapparatet for CO₂-håndtering

Høsten 2023 opprettet Gassnova en egen avdeling med ansvar for selskapets strategi- og rådgivningsprosesser. I løpet av 2024 er det arbeidet systematisk med å kartlegge mulige utviklingsmuligheter for selskapet i et femårsperspektiv. Dette ble videreformidlet ED i juni. Gassnovas kompetanse utviklet gjennom snart 20 år, foretakets rolle i oppfølgingen av Langskip i bygge- og driftsfasen legger til rette for at Gassnova er en sentral bidragsyter i utviklingen av CO₂-håndtering fremover. Dette bør skje i samarbeid med andre relevante aktører på statens side. Utviklingsmulighetene identifisert gjennom strategiarbeidet dreier seg i hovedsak om å:

- Bidra til å sette strategisk retning for videre arbeid med teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner for CO₂-håndtering
- Legge til rette for en helhetlig og effektiv oppfølging av Langskip i driftsfasen
- Tilrettelegge for videre investeringer i CO₂-håndtering i Norge og dermed reduksjon av norske utslipp
- Bidra til kunnskapsdeling, kompetanse- og kapasitetsbygging innen CO₂-håndtering

Virkemidler

Gassnova ledet referansegruppen i Oslo Economics utredning av virkemidler for investeringer i CO₂-håndtering. Foretaket har også bistått ED med vurderingen av innspill fra eksterne aktører i Oslo Economics sluttrapport. Innsikten herfra var viktig for notatet oversendt ED i juni. Her gjør Gassnova overordnede vurderinger av markedsmodenhet og mulighetene for realisering av nye CO₂-håndteringsprosjekter på industriutslipp i Norge. De neste årene vil trolig være en transisjonsfase – der ambisjoner og politikk på klima-, industri- og energiområdet vil påvirke tidslinje, form og omfanget av statens involvering.

Tidligere har Gassnova pekt på «høna og egget»-problematikken ved koordinerte investeringer i fangst og lagring. Klyngeprosjekter kan representere større CO₂-volumer – men potensielle fangstprosjekter i klyngene er i ulike faser i prosjektmodningsløpet, med ulike kommersielle interesser. Dette kompliserer investeringsbeslutninger for felles landbasert infrastruktur, for eksempel rørtransport, pumper, kai og lagringstanker.

Gassnova har utredet ulike logistikk-løsninger for norske industriutslipp. Karakteristisk er at utslipp fra hver enkelt lokasjon er relativt små og at utslippspunktene er spredt. Et særtrekk for det norske markedet er derfor behovet for å transportere mindre CO₂-volumer med skip fra en rekke aktører. Transport av små CO₂-volumer er kostbart. Felles transportløsninger kan bidra til å redusere kostnader – både konsepter med oppsamlingshuber og «melkeruter» kan være aktuelle. Nøkkel til lave kostnader er god utnyttelse av kapasitet. Valg av løsninger må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Supplerende oppdragsbrev

I midten av august mottok Gassnova et supplerende oppdragsbrev fra ED, der foretaket ble bedt om å utvikle et veikart for CO₂-håndtering. De mest energi- og kostnadseffektive tiltakene skal identifiseres. Det skal legges særlig vekt på å identifisere energiforbruk og kostnadsdrivere, i tillegg til muligheter for effektiv energiutnyttelse. I 2050 skal Norge være et lavutslippssamfunn, og innebærer at industrien ikke lenger kan ha CO₂-utslipp. Eventuelle gjenstående utslipp må kompenseres. Veikartet identifisere tiltak som sørger for at adekvat teknologi og tilsvarende løsninger er tilgjengelige, til rett tid.

4. EFFEKTIV DRIFT

4.1 Beskriv mål og indikatorer som er iverksatt for effektiv drift og oppnådde resultater

I 2024 har det vært fokus på effektiv utnyttelse av egne ressurser for å løse Gassnovas kjerneoppgaver. Videre er det startet en kompetansekartlegging foretaket. Ved utgangen av 2024 hadde Gassnova 31 ansatte. Dette er samme antall som i 2023, og fem færre enn ved utgangen av 2022.

I 2024 har foretaket videreutviklet det aktivitetsbaserte timeføringssystemet. Dette innebærer at alle medarbeidere fører detaljert tid basert på utførte oppgaver. Med presis timeføring får Gassnova god innsikt i ressursbruken i ulike prosesser, aktiviteter og leveranser. Dette gir godt grunnlag for analyser knyttet til ledelse og styring, og er benyttet i forbindelse med foretakets kpi'er for 2024. Arbeidet med å videreutvikle, forenkle og forbedre rapporteringen er videreført – med et spesielt fokus på styrerapporteringen.

Moderne og effektive løsninger

Gassnova legger vekt på moderne og effektive løsninger ved implementering av verktøy og systemer. Foretaket har et bevisst syn på hvilke tjenester som bør settes ut til eksterne leverandører. I 2024 har regnskapsførertjenester og økonomisystem vært konkurranseutsatt i henhold til lov om offentlige anskaffelser. Etter nøye vurderinger ble eksisterende leverandør og system valgt videre. Dermed har det ikke vært implementeringskostnader knyttet til et potensielt nytt system, men heller flere ressurser til videreutvikling av eksisterende løsninger.

Gassnova har fokus på effektiv drift av IT-systemene. Systemene tilrettelegger for at ansatte kan benytte verktøy som effektiviserer hverdagen, uten at dette går utover IT-sikkerheten. Eksempel på innovasjoner i 2024 er bruk av kunstig intelligens i foretakets digitale søkesystem. Effektiv drift og kompetanseheving har fokus i satsingen på IT-sikkerhetskultur og -kompetansebygging. Treningsaktiviteter og løpende evalueringer er gjennomført gjennom hele 2024.

5. STYRING OG KONTROLL AV VIRKSOMHETEN

5.1 Risikovurderinger

5.1.1 Fullskala CO₂-håndtering, Langskip

Valg av oppfølgingsaktiviteter i Langskip baseres på risikobasert oppfølging. Risiko er evaluert gjennom året, og tiltak er initiert i henhold til risikovurderingen. De tre industriaktørene er på ulikt nivå i forhold til ferdigstillelse, med ulik oppfølging i kjølvannet. NL er nærme ferdigstillelse og har god kontroll på egne risikoer. Statens relaterte risiko har sunket gjennom 2024. For HM har risikonivået holdt seg stabilt, med en reduksjon mot slutten av 2024. Dette er relatert til at HMs prosjekt er nærme ferdigstillelse. I perioden er statens relaterte risiko redusert, bakgrunnen er utvidet oppfølging av HMs planer gjennom året.

Hafslund Celsio har hatt en interimperiode siden april 2023. Da stanset selskapet prosjektet og har deretter fokusert på kostnadsreducerende tiltak. I tillegg har selskapet hatt gjennomgang av egne risikoer og initiert tiltak for å redusere dem. Ved slutten av 2024 preges risikobildet av at prosjektet er i en oppstartsfase, med reduksjon av tidligere identifiserte risikoer. Statens relaterte risikoer er noe redusert i lys av dette. I 2024 er risiko knyttet til Langskip-avdelingen i Gassnova i stor grad relatert til frafall av ressurser. I siste halvdel av 2024 er dette kompensert og kommet til et akseptabelt nivå.

5.1.2 CLIMIT-programmet

En av primærrisikoene knyttet til CLIMIT-programmet er at Gassnova kan innstille for tildeling av midler til prosjekter, som ikke er optimalt kostnadseffektive eller teknologisk effektive. Det kan føre til at mer lovende prosjekter ikke får nødvendige midler. I neste omgang kan dette hindre god utnyttelse av nasjonale fortrinn og dermed svekke programmets overordnede målsetninger. For å motvirke risikoene, har Gassnova i en årrekke gjennomført flere avbøtende tiltak:

- *Grundig veiledning:* Søknader som legges frem for Programstyret blir nøye vurdert og rangert basert på tildelingskriterier og betydningen for programplanen. Dette sikrer at prosjekter som får støtte er relevante og i tråd med programmets målsetninger
- *Prosjektoppfølgning:* Det gjennomføres grundig oppfølging av prosjektene for å sikre at de utvikler seg i tråd med forventningene, og bidrar til programmets målsetninger.
- *Grundig saksbehandling:* Saksbehandlingen i trinnmøtene er utviklet for å være grundig og systematisk, noe som reduserer risikoen for feilaktige tildelinger

- *Kollektivt ansvar:* Sekretariatet har kollektivt ansvar for beslutningene, som sikrer at flere perspektiver vurderes før endelige beslutninger fattes
- *Ingen forskuddsbetaling:* Utbetalinger skjer kun for påløpte kostnader, som reduserer risikoen for mislighold og økonomiske tap

En pågående porteføljeanalyse evaluerer programmets utvikling siden opprettelsen 20 år tilbake. Analysen skal avdekke hvorvidt prosjektene har bidratt til utnyttelse av nasjonale fortrinn, og om ønskede resultater er oppnådd.

5.1.3 TCM

Ifølge oppdragsbrevet for 2024 skal Gassnova bidra til god og langsiktig utnyttelse av TCM-anleggene, samt utvikle forslag til modeller med lavere eller ingen statlig finansiering. Inneværende avtaleperiode er på to år (2024-2025). Erfaringene har vist det vanskelig å forutsi posisjonen til de øvrige eierne. Det samme gjelder hvilken interesse nåværende og eventuelt nye eiere har for forlenget bruk av TCM-anleggene. For å avbøte risiko knyttet til etablering av ny avtaleperiode, er strategiprosessen TCM 2.0 etablert for å sondere drift etter 2025. Alle eierne har deltatt aktivt i denne prosessen. Gassnova skal benytte TCM 2.0 som grunnlag for tilrådninger i sine innspill til satsingsforslag for perioden etter 2025.

5.2 Bærekraft

5.2.1 Miljømessige, sosiale og økonomiske aspekter

I Eierrapporten 2023 definerer staten seg som en aktiv eier med et langsiktig perspektiv. Innenfor rammene av eierutøvelsen er staten pådriver og fokuserer på selskapenes måloppnåelse. Graden av bærekraftrapporteringen er tilpasset størrelsen og kompleksiteten av virksomheten. Gassnova er i kategorien «små foretak», med under 50 årsverk i gjennomsnitt i regnskapsåret.

Staten har forventning til at selskapene setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp, på kort og lang sikt. I sin driftsform har Gassnova liten direkte påvirkning på naturmangfold og økosystemer. Foretakets kontor ligger i Powerhouse Telemark, som er BREEAM-Nor-sertifisert. I 2024 hadde Gassnova ingen egne, direkte utslipp som førte til forurensning av ytre miljø. Foretaket har etablert retningslinjer for tjenestereiser med fokus på redusert CO₂-fotavtrykk. Ny teknologi har gitt betydelig reduksjon i Gassnovas reisevirksomhet. Digitale møteløsninger prioriteres fremfor transport til fysiske møteplasser.

5.2.2 Utvikling i 2024

I løpet av året har Gassnova hatt progresjon på tre områder knyttet til statens eierforventninger. Det gjelder temaene Ambisjoner, Mål og strategier, Ansvarlig virksomhet og Risikostyring.

Illustrasjon 7: Statens eierforventninger

✓ I stor grad (+3)   ✓ I noen grad   ✓ Lite vesentlig

Tema	Staten forventer at:
✓ Ambisjoner, mål og strategier	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet utarbeider og implementerer ambisjoner og tydelige mål og strategier. Selskapet inkluderer arbeidet med FNs bærekraftsmål i selskapets strategier og arbeider aktivt med å følge dette opp i daglig drift. Selskapets risikovurdering er en integrert del av selskapets strategier. Selskapet definerer tydelige prestasjonsindikatorer og måler selskapets måloppnåelse og gjennomføring av strategiene.
✓ Ansvarlig virksomhet	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er ledende i arbeidet med ansvarlig virksomhet. Selskapet gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder.
✓ Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet respekterer menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter og er ledende i arbeidet med anstendige arbeidsforhold i selskapets egen virksomhet og i leverandørkjeden. Selskapet oppfordrer egne ansatte til å organisere seg og fremmer retten til fri fagorganisering i leverandørkjeden.
✓ Klima	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og integrerer dette i selskapets strategier. Selskapet setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalen, og rapporterer om måloppnåelse. Målene er vitenskapsbaserte der dette er tilgjengelig. Selskapet rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko, og benytter anerkjente standarder for rapportering på klimagassutslipp og klimarisiko.
✓ Naturmangfold og økosystemer	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til natur og integrerer dette i selskapets strategier. Selskapet setter mål og iverksetter tiltak for å redusere egen negativ påvirkning og øke positiv påvirkning på naturmangfold og økosystemer, og rapporterer om måloppnåelse. Selskapet benytter anerkjente standarder for rapportering av naturrisiko og påvirkning på naturmangfold og økosystemer.
✓ Skatt og forebygging av økonomisk kriminalitet	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet har en formålstjenlig, veloverveid og begrunnet skattepolicy og er åpen om hvor økonomiske verdier skapes og hvor skatt betales. Selskapet arbeider systematisk for å forebygge økonomisk kriminalitet som korrupsjon og hvitvasking i egen virksomhet og i leverandørkjeden.
✓ Kapitalstruktur og utbytte	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet har en kapitalstruktur tilpasset selskapets mål, strategier og risiko og normalt på linje med andre veldrevne selskaper i samme bransje. Selskapet begrunner eventuelle vesentlige avvik fra dette. De børsnoterte selskapene er åpne om hva de vurderer som hensiktsmessig kapitalstruktur og utbyttetenivå til markedet. De unoterte selskapene er åpne overfor eier(e) om sine vurderinger av kapitalstruktur og utbyttetenivå.
✓ Organisering og kultur	<ul style="list-style-type: none"> Selskapets organisering er effektiv og fremmer oppnåelse av selskapets mål og støtter selskapets strategier. Selskapets kultur bygges, forvaltes og utvikles slik at den fremmer oppnåelse av selskapets mål og støtter selskapets strategier.

Tema	Staten forventer at:
 Medarbeidere og mangfold	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet har tydelige mål og tiltak for å fremme og utløse verdien av økt mangfold, likestilling og inkludering i alle deler av organisasjonen. Selskapet arbeider planmessig med utvikling og rekruttering av medarbeidere i tråd med selskapets mål og strategier. Selskapet benytter fag- og yrkesopplæring og læreplasser, der dette er relevant for selskapets tilgang til riktig kompetanse på kort og lang sikt.
 Lønn og godtgjørelse	<ul style="list-style-type: none"> Godtgjørelsen og andre insentiver i selskapet fremmer oppnåelse av selskapets og eiers mål. Godtgjørelsen til ledende ansatte er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende og at hensynet til moderasjon ivaretas. Hovedelementet i godtgjørelsesordningen til ledende ansatte er fastlønn. Godtgjørelsen til ledende ansatte ikke er urimelig, gir uheldige virkninger for selskapet eller svekker selskapets omdømme. Selskapet er åpen om utforming av, nivå på og utvikling i godtgjørelsen til ledende ansatte, herunder at godtgjørelsesordningene er klart forståelige for eiere, ledende ansatte og andre interessenter. Forskjeller i godtgjørelsen til ledende ansatte og øvrige ansatte hensyntas i moderasjonsvurderingen, og at selskapet særskilt begrunner høyere lønnsjustering for ledende ansatte enn gjennomsnittlig lønnsjustering for selskapets øvrige ansatte. I denne vurderingen sees det også hen til kronemessig lønnsvekst for øvrige ansatte. Selskapet følger statens retningslinjer for lederlønn i selskaper med direkte statlig eierandel.
 Risikostyring	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet har effektiv strategisk og operasjonell risikostyring og god internkontroll som er integrert i selskapets strategi- og beslutningsprosesser.
 Selskapsledelse	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet følger Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse, der den er relevant og tilpasset selskapets virksomhet. Styret følger ledende praksis for godt styrearbeid tilpasset selskapets virksomhet.
 Åpenhet og rapportering	<ul style="list-style-type: none"> Selskapet er ledende i arbeidet med åpenhet og rapportering og benytter anerkjente rapporteringsstandarder. Selskapet fremmer en åpenhetskultur og er åpen om og rapporterer på alle vesentlige forhold slik at informasjonen gir eiere og allmennheten et rettviseende bilde av virksomheten.

5.2.3 FNs klimamål

CCS er et sentralt tiltak for nettopp å nå klimamålene, ifølge FNs Klimapanel. Gassnova har valgt fem områder:

Illustrasjon 8: FNs klimamål

- **Mål 8:** Anstendig arbeid og økonomisk vekst. Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
- **Mål 9:** Industri, innovasjon og infrastruktur. Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon
- **Mål 11:** Bærekraftige byer og lokalsamfunn. Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige
- **Mål 13:** Stoppe klimaendringene. Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem
- **Mål 17:** Samarbeid for å nå målene

5.2.4 Utviklingen i Gassnovas klimagassutslipp

Tabellen under viser Gassnovas klimagassutslipp målt i tonn CO₂-ekvivalenter. Gassnova benytter Scope 2, som defineres ved indirekte utslipp fra innkjøpt energi.

Illustrasjon 9: Gassnovas klimagassutslipp

Klimagassutslipp (CO ₂ -ekvivalenter mt)	2024	2023
Scope 2	21,6*	11,2**

*NVEs beregnede CO₂-utslipp i varedeklarasjonen for strømleverandører:
*599 g/KWh **502 g/KWh*

6. KOORDINERING MED ANDRE AKTØRER OG INTERNASJONALT SAMARBEID

I oppdragsbrevet forventer ED at Gassnova stiller egen kunnskap om CO₂-håndtering til rådighet for relevante myndighetsorganer i Norge. Foretaket skal også bidra til effektivt samarbeid med relevante aktører, myndighetsorganer, nasjonale og internasjonale utdannings- og forskningsinstitusjoner, der det er hensiktsmessig.

Nasjonalt samarbeid

Månedlige samgandlingsmøter med ENOVA, Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd. Informasjonsutveksling via Heilo CCUS-samarbeidet.

Internasjonalt samarbeid

CLIMIT har deltatt i internasjonale samarbeidsplattformer som ACT («Accelerating CCS Technologies») og CETP «Clean Energy Transition Partnership». Dette bidrar til å harmonisere norske og internasjonale strategier for CO₂-håndtering og å fremme norsk teknologi globalt. Per i dag er CLIMIT-Demo ikke aktiv partner i CETP, oppdateringer skjer via NFRs deltakelse. Gassnova vurderer løpende om et CLIMIT-Demo partnerskap i CETP er hensiktsmessig.

På vegne av ED deltar Gassnova i det internasjonale initiativet MI CDR («Mission Innovation Carbon Dioxide Removal»). Her er Gassnova leder på området CDR fra biomasse, sammen med METI i Japan «Ministry of Economy Trade and Industry». I 2024 har Gassnova levert norskrelaterte data til et globalt kart over teoretisk tilgjengelig biomasse for CDR. Gassnova har gitt innspill til harmoniserte parametere for kartlegging, som i sin tur er fulgt av øvrige land. Kartleggingen finnes på MI CDRs [websiteside](#). I september arrangerte Gassnova workshop for ED og KLD om karbonberginger og biomasse. I desember arrangerte Gassnova og METI et webinar om biokull, der norske selskaper som Carbonor og SINTEF Energi ga sine bidrag. Biokull er viktig råstoff for industri som Elkem, Eramet og Wacker. Dette er aktører som planlegger CCS på egne anlegg og som vurderer å selge karbonkreditter fra biogene utslipp.

IEAGHG er et teknologisamarbeidsprogram under IEA («International Energy Agency»). Her deltar Gassnova med representant i «Alternate delegate til Executive Committee IEAGHG». IEAGHGs oppgave er å samarbeide med myndigheter og industrier over hele verden for å fremme forskning, utvikling og kommersialisering av CCS-teknologi. Dette gjøres ved å utarbeide studier og publikasjoner, arrangere og delta i internasjonale konferanser og nettverksmøter, og bidra med informasjon til internasjonale CCS-fora.

Gassnova er representert i CEET «Council of Engineers for the Energy Transition». CEET består av 49 medlemmer fra hele verden, og gir råd til FN om global energiomstilling og avkarbonisering frem mot 2050. Rådet ledes i fellesskap av UNIDO, FNs organisasjon for industriell utvikling, og SDSN «Sustainable Development Solutions Network».

7. GRØNN PROSJEKTKLASSIFISERING OG RAPPORTERING

I samarbeid med de øvrige virkemiddelaktørene arbeider Gassnova med grønn prosjektklassifisering og -rapportering under Grønn Vekst. Gassnova er del av virkemiddelapparatets arbeidsgruppe for Grønn Rapportering. Grønn Rapportering er integrert som prosess i CLIMIT-Demo, i tråd med de øvrige virkemiddelaktørene. Gassnova bidrar månedlig til Statistikkbanken, og i 2024 er det rapportert innen seks miljøkategorier og for «Do No Significant Harm».

Gassnovas særlige oppdrag med CO₂-håndtering og forutsetningene i CLIMIT-Demo programplan, gjør at alle prosjekter som får tilskudd må kunne defineres under miljøkategorien «Redusere og forebygge klimagassutslipp». I prosessen har virkemiddelaktørene meldt om svært ulike virkemidler og arbeidsformer til departementenes arbeidsgruppe. Dette gjør at aggregerte data må tolkes med varsomhet.

PILOT-E hadde god interesse for temaet «Mer kraft, på rett plass, til rett tid». For «Industriell karbonfangst» var det mindre oppmerksomhet. Det var til sammen 16 søknader, hvorav én innen industriell karbonfangst. Syv av søkerne var til intervju, fire av disse ble innstilt til finansiering fra Forskningsrådet og Innovasjon Norge. Industriell karbonfangst ble ikke innstilt til finansiering fra PILOT-E.

I samarbeid med de øvrige virkemiddelaktørene skal Gassnova neste år rapportere, delta og videreutvikle Grønn prosjektklassifisering og -rapportering,

8. VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Frem til nå har Norge hatt en ledende rolle innen CO₂-håndtering, og bidratt til betydelig kompetanseoppbygging og teknologiutvikling. I Europa står klimapolitikken og CO₂-håndtering sterkere enn noen gang. Til tross for betydelige bevilgninger til CO₂-håndtering fra EU, er det svært få investeringsbeslutninger i nye prosjekter, utover Langskip.

I februar 2024 ble EU-kommisjonens industrielle CO₂-håndteringsstrategi lagt frem. Den beskriver hvordan medlemsland og EU i større grad må legge til rette for et felles europeisk CO₂-marked, i tillegg til utvikling av en europeisk transport- og lagringsinfrastruktur på tvers av landegrensener.

NZIA («Net Zero Industry Act») trådte i kraft 29. juni i år. EU-kommisjonen har også vedtatt en forordning for sertifisering av karbonfjerning (negative utslipp). Innen 2026 skal det vurderes hvordan karbonfjerning kan inkluderes i kvotesystemet og om det er hensiktsmessig å innlemme avfallsforbrenning. I Norge pågår arbeid for å avklare hvorvidt EUs nye rammeverk (særlig relatert til NZIA), skal implementeres i norsk lovverk. Inntil dette er avklart, gir regulatoriske forhold og politikkutvikling økt usikkerhet knyttet til investeringer i CO₂-håndtering i Norge.

Norge har store lagringsressurser offshore. Konkraft skisserer i «Klimastrategi mot 2030 og 2050» mulig utvikling av CO₂-lagringskapasitet på norsk sokkel opp mot 90 millioner tonn per år, frem mot 2035. Erfaring tyder på at etablering av storskala CO₂-lagring på norsk sokkel i hovedsak blir drevet av betydelige CO₂-volumer fra europeisk industri, og/eller investeringer i hydrogenproduksjon. Imidlertid har dette vist seg å være krevende kommersielt og betydelig usikkert regulatorisk. I tillegg

kan kostnadsnivå og avstand til store utslippskilder være en ulempe, sammenlignet med fremtidige CO₂-lager på land i Europa. Hittil har EU-landene begrenset kapasitet for CO₂-lagring. Flere land kartlegger nå egne undergrunnsressurser med mål om å øke den nasjonale lagringskapasiteten de neste årene.

På oppdrag fra ED ferdigstilte Oslo Economics våren 2024 en utredning av behovet for virkemidler ved CO₂-håndtering, i industrien og innen avfallshåndtering. Oslo Economics støtter Gassnovas vurdering av et fortsatt potensial for teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner langs hele verdikjeden. I tillegg bør dagens programmer for støtte til teknologiutvikling videreføres.

Norge har relativt små og spredte utslippskilder fra en industrisammensetning som er annerledes enn i Europa. Signaler fra industrien tyder på at barrierene og kostnadene ved å håndtere norske utslipp er større, enn for store utslippskilder globalt. Dette kan føre til rimeligere CO₂-fangst andre steder enn i Norge. Oslo Economics anbefaler både subsidier som sikrer forutsigbar finansiering av fangstprosjekter, og at staten tar en koordinerende rolle i anskaffelsen av lager- og transporttjenester på vegne av fangstaktørene.

Realisering av Langskip vil fortsatt ha stor betydning for videreutviklingen av global CO₂-håndtering. Særlig gjelder dette verdien av kunnskap og erfaringer fra driftsfasen av Langskip. Gassnova forventer at de første årene av Langskip-driftsfasen avdekker ulike utfordringer som må håndteres, både av den enkelte industriaktør og i et hel-kjede perspektiv. Dette gir nyttig erfaringsoverføring og læring til utrulling av CO₂-håndtering som klimavirkemiddel fremover.

Et konkret eksempel er kunnskap knyttet til CO₂-spesifikasjon. Temaet kan få store konsekvenser med hensyn til både kostnader og muligheter for samordning av transport- og lagerløsninger mellom utslippskilder. Her vil bygge- og driftserfaringene fra Langskip være relevant, og en viktig del av Gassnovas målsetting om «å fremme teknologiutvikling og kompetanseoppbygging for kostnadseffektive og framtidsrettede løsninger for CO₂-håndtering».

Selv om CO₂-håndtering ikke lenger er teknologisk umodent, er det behov for betydelig utvikling og forbedring av teknologier. Dette skjer blant annet via CLIMIT-programmet og aktiviteten på TCM, i tillegg til arbeid med forenklinger og kostnadsreduksjoner. CLIMIT-programmet er innrettet for å bidra til internasjonalt samarbeid mellom ulike aktører. Dermed kan erfaringer fra Langskip sløyfes tilbake til forsknings- og utviklingsdelen av innovasjonssystemet.

Document history

COMPLETED BY ALL:
07.03.2025 09:24

SENT BY OWNER:
Cecilie Tveit · 07.03.2025 09:20

DOCUMENT ID:
SkMJw3mOjke

ENVELOPE ID:
Hk40U3Q_i1x-SkMJw3mOjke

DOCUMENT NAME:
Årsrapport Gassnova 2024.pdf
24 pages

ALL ATTACHMENTS APPROVED:
Årsrapport Gassnova 2024.pdf-pAdES-Hk50hmusyl.pdf

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
1. Morten Henriksen mh@gassnova.no	Signed Authenticated	07.03.2025 09:24 07.03.2025 09:23	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 68/07/17) IP: 84.211.232.40

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Custom events

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above. Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PAdES
sealed

Styrets beretning for 2024

Virksomheten

Gassnova SF har som formål å fremme teknologiutvikling og kompetanseoppbygging for kostnadseffektive og framtidsrettede løsninger for CO₂-håndtering. Gassnova har et viktig ansvar for å bidra til kunnskapsgrunnet for den videre utviklingen av CO₂-håndtering, og gjennomføring av regjeringens helhetlige politikk på området. Rammebetingelsene for virksomheten fastlegges gjennom vedtekter og årlige oppdragsbrev med angivelse av økonomiske rammer, mål og oppgaver fra Energidepartementet (ED). Gassnova er lokalisert i Porsgrunn.

Gassnova søker å oppnå målsettingene gjennom oppfølging av Langskip, CLIMIT-programmet, Teknologisenter Mongstad (TCM) og kunnskapsutviklings- og rådgivningsoppdrag. Gassnova har siden opprettelsen i 2005 opparbeidet seg en betydelig kompetanse og innsikt i tekniske, kommersielle og regulatoriske aspekter innen CO₂-håndtering. Denne kompetansen sammen med selskapets rolle i oppfølgingen av Langskip i driftsfasen tilrettelegger for at Gassnova vil være en sentral bidragsyter også i den videre utviklingen av CO₂-håndtering både i Norge og internasjonalt, i komplementært samarbeid med andre relevante aktører på statens side

Gassnova følger opp tilskuddsavtalene som er inngått mellom staten og industriaktørene i Langskip prosjektet, i tråd med fullmakt gitt av Energidepartementet. Gassnova skal koordinere arbeidet med gevinstrealisering for Langskip og gjennomføre aktiviteter som bidrar til måloppnåelse for staten. CLIMIT-programmet omfatter Norges Forskningsråds støtteordning for forskning og utvikling og Gassnovas støtte til utvikling og demonstrasjon. Gassnova leder sekretariatsfunksjonen som ivaretas i fellesskap med Norges Forskningsråd. TCM DA eies av den norske stat gjennom Gassnova sammen med Equinor, Shell og TotalEnergies. I inneværende avtaleperiode eier staten 34 %, mens de industrielle partnerne hver har en eierandel på 22 %. Staten ved Gassnova overtok eierskapet til anlegget i 2017 da datterselskapet TCM Assets AS ble stiftet. TCM Assets AS har som formål å eie og leie ut CO₂ fangstanlegg på Mongstad og har ingen ansatte.

Styrets arbeid

Realisering og idriftsettelse av Langskip-prosjektet sammen med økt utbredelse og behov for CO₂-håndtering i Norge og Europa har stor betydning for Gassnovas virksomhet. Styret har i 2024 hatt særskilt fokus på videreutvikling av Gassnova og selskapets fremtidige rolle i virkemiddelapparatet, samt oppfølgingen av Langskip prosjektet inn mot oppstart av driftsfasen. Styret har også hatt en tett oppfølging av arbeidet med å utrede mulighetsrommet for videreføring av aktiviteten ved TCM etter utløp av inneværende avtaleperiode.

Langskip prosjektet nærmer seg slutten av en vellykket byggefase, og oppstart av CCS kjeden er planlagt i 2025. Gassnova har gjennom oppdragsbrevet fått i oppgave å følge opp tilskuddsavtalene for Langskip med god kostnads- og risikostyring. Styrets drøftelser har blant annet omhandlet Gassnovas vurderinger av industriaktørens risikobilde, krav til CO₂-spesifikasjon samt overordnet fremdriftsplan og tilhørende konsekvenser for statens samlede kostnader ved ferdigstilling av de ulike delene av CCS kjeden. Styrets leder og nestleder har deltatt i en styringsgruppe for Langskip prosjektet på statens side, sammen med representanter fra Energidepartementet.

Gassnova mottok et supplerende oppdragsbrev fra ED i august, hvor foretaket ble bedt om å vurdere modenhet og risiko i nytt forprosjekt hos Celsio. Styret har i denne sammenheng vært opptatt av viktigheten av et tilstrekkelig modnet og godt kvalitetssikret underlag, som forutsetning for en beslutning og vellykket gjennomføring av prosjektet.

Langskip prosjektet er det første fullskala CO₂-håndteringsprosjektet som realiseres i Europa, og styret understreker betydningen av å kommunisere resultatene som er oppnådd så langt, samt legge til rette for deling av kunnskap og erfaringer fra driftsfasen for full oppnåelse av ønskede effekter fra Langskip.

Foretaket har i 2024 gjennomført et systematisk arbeid med å identifisere og utrede mulige utviklingsretninger for selskapet i et 3-5 års perspektiv, og styret har blant annet avholdt en styresamling og dialogmøter med ED hvor dette har vært tema.

Styret har avholdt 6 ordinære og 2 ekstraordinære styremøter i beretningsåret.

Helse, miljø, sikkerhet og kvalitet

Det er ikke registrert skader eller ulykker i direkte tilknytning til Gassnovas aktiviteter i 2024, og ingen alvorlige HMS hendelser eller vesentlige brudd på utslippstillatelsen ved TCM. Det jobbes aktivt med å redusere sykefravær, blant annet gjennom utarbeidelse av oppfølgingsplaner for sykemeldte og tilrettelegging av oppgaver og arbeidsforhold. Totalt sykefravær i foretaket i 2024 var på 288 dager, som utgjør 4,2 %, mot 3,5 % i 2023. Korttidsfravær mellom 1-16 dager ligger på 1,4 %.

Det har i 2024 vært økt fokus på arbeidet med IKT-sikkerhet, blant annet med gjennomføring av regelmessige phishing kampanjer for å avdekke svakheter og risiko knyttet til systemer og atferd som utgangspunkt for videre forbedringstiltak.

Organisasjon, likestilling og arbeidsmiljø

Gassnova er en kunnskapsbedrift, og det arbeides kontinuerlig med å utvikle organisasjonen for å kunne levere best mulig på oppdraget fra ED. Gassnovas innsats må tilpasses i tråd med markedsutviklingen og rammebetingelsene for CO₂-håndtering, noe som stiller store krav til selskapets fleksibilitet og endringsevne. Medarbeidernes kompetanse er selskapets viktigste ressurs og det er ønskelig å legge til rette for gode prestasjoner gjennom synergier og erfaringsutveksling på tvers av avdelinger og leveranser. Det er i 2024 igangsatt et omfattende arbeid med kompetansekartlegging og -analyse, for å sikre at foretaket kan møte også fremtidige behov.

Arbeidsmiljøet i Gassnova er godt og følges opp i samarbeid med arbeidsmiljøutvalg (AMU), verneombud og de tillitsvalgte. Det gjennomføres årlig en medarbeiderundersøkelse. Styret er i denne sammenheng opptatt av at det iverksettes forbedringstiltak på områder uten eller med negativ utvikling, samtidig som områder med positive resultater og fremgang vedlikeholdes.

Gassnova legger vekt på likebehandling og mangfold, som en viktig forutsetning for kreativ tenkning og utvikling av de beste og mest robuste løsningene. Gassnovas fokus vedrørende likebehandling omfatter blant annet områder som ansettelse, utnevnelser og anskaffelser. Gassnovas nye lokaler i Powerhouse har god fysisk tilgjengelighet, og muliggjør individuell tilrettelegging av arbeidsplassen for ansatte ved behov.

Styret anser fordelingen av menn og kvinner i Gassnova som tilfredsstillende. Ved utgangen av 2024 var det 13 kvinner av totalt 31 ansatte i foretaket, som utgjør en kvinneandel på 42 %. Kvinneandelen i styret i 2024 var 43 % (inkludert observatør) sammenlignet med 29 % i 2023.

Samfunnsansvar og påvirkning på ytre miljø

Bærekraft i Gassnova skal ivareta samfunnsoppdraget, og bidra til å løse globale utfordringer i tråd med FNs bærekraftsmål. Gassnova skal ivareta miljømessige, sosiale og økonomiske aspekter i foretakets aktiviteter, i tråd med statens og omgivelsenes forventninger. Gassnova skal rapportere om egne bærekraftsprestasjoner, og ha åpen dialog internt og eksternt om hvordan foretaket kan forbedres på feltet. I 2024 er Gassnova styrket på områdene «Ambisjoner, mål og strategier», «Ansvarlig virksomhet» og «Risikostyring». Foretaket har fokus på anti-korrupsjon og habilitetsspørsmål, gjennom åpenhet og holdningsskapende arbeid. Gassnovas krav og forventninger på områdene er tydeliggjort blant annet gjennom retningslinjer og prinsipper for etikk, habilitet og varsling – og er åpent tilgjengelig via foretakets nettsider.

Staten har forventning til at alle statens selskaper setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp, på kort og lang sikt. Gassnova har i sin driftsform liten direkte påvirkning naturmangfold og økosystemer. Foretakets kontor ligger i Powerhouse Telemark, som er BREEAM-Nor-sertifisert. I 2024 hadde Gassnova ingen egne, direkte utslipp som førte til forurensning av ytre miljø. Foretaket har etablert retningslinjer for tjenestereiser med fokus på redusert CO₂-fotavtrykk. Ny teknologi har gitt betydelig reduksjon i Gassnovas reisevirksomhet. Digitale møteløsninger prioriteres fremfor transport til fysiske møteplasser.

Lønnspolitikk og lønn til ledende ansatte

Gassnova følger de til enhver tid gjeldende føringer for statlig eide selskaper. Gassnovas retningslinjer for lederlønn baserer seg på statens forventninger som uttrykt i eierskapsmeldingen (St.meld 6 (2022-2023)) «Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap - Statens direkte eierskap i selskaper», samt retningslinjer av 12. desember 2022 fastlagt av Nærings- og fiskeridepartementet; «Statens retningslinjer for lederlønn i selskaper med direkte statlig eierandel».

CO₂-håndtering er et avansert høyteknologiområde og for å lykkes med sitt samfunnsoppdrag vil det hele tiden være avgjørende at Gassnova kan tiltrekke seg og beholder personell med høy teknologisk og annen kompetanse relatert til industrielle verdikjeder. Ledernes lønn består av grunnlønn og pensjonsordning gjennom SPK, og det er ikke bonusordninger. Grunnlønnen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende sammenliknet med tilsvarende selskaper. Styret skal bidra til moderasjon i godtgjørelsen til ledende ansatte, og forskjeller i godtgjørelsen til ledende ansatte og øvrige ansatte hensyntas i moderasjonsvurderingen.

Forsikring for styrets medlemmer og daglig leder

Gassnova har tegnet styreansvarsforsikring for medlemmer av styret. Dekningen per skadetilfelle er begrenset oppad til 10 millioner kroner. Det er ikke tegnet tilsvarende forsikring for daglig leder.

Årsresultat

Gassnova SF ble etablert med en innskuddskapital på 10 MNOK. Gassnovas SFs drift finansieres over statsbudsjettet. Foretaket har ikke erverv som formål. Gassnova SF fakturerer Energidepartementet for tjenester foretaket utfører for departementet, i tråd med avtalt budsjett. I tillegg har foretaket inntekter relatert til salg av tjenester til TCM DA. Foretakets kostnader består hovedsakelig av lønn, innleie av personell og kjøp av eksterne tjenester, reisekostnader, husleie og øvrige driftskostnader.

Foretaket skal over tid gå resultatmessig i balanse. Det er derfor ikke fastsatt utbyttepolitikk for Gassnova SF ut over at årsoverskudd fra foretaket kan utbetales til staten som utbytte i samsvar med statsforetakslovens regler. Foretaksmøtet godkjenner anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd.

Fra regnskapsåret 2024 følger Gassnova reglene for små foretak i regnskapsloven og leverer ikke konsernregnskap.

Driftsresultatet i selskapet viser et overskudd på 0,5 MNOK etter en nedjustering av tildelte midler fra departementet i slutten av året. Året 2024 ga et årsresultat på 6,3 MNOK.

Bankbeholdningen er ved utgangen av året 118,9 MNOK, en økning fra året før på 9,2 MNOK. Den likviditetsmessige stillingen anses som god. Gassnova endret premiemodell for pensjonsordningen i 2024. Den tidligere balanseførte pensjonsforpliktelsen er frigitt, og egenkapitalen er dermed styrket. Årets resultat overføres annen egenkapital.

Selskapets bankinnskudd, kundefordringer og kortsiktige gjeld er direkte knyttet til virksomhetens daglige drift. Risikoen knyttet til at debitorer ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser anses å være lav. Det benyttes ikke finansielle derivater og virksomheten er i begrenset grad eksponert for valutarisiko. Selskapet har etablert velfungerende rutiner for å håndtere finansiell risiko.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Oslo 27. februar 2025

Trond Moengen
Styrets leder

May-Britt Myhr
Styremedlem

Morten Henriksen
Administrerende direktør

Marianne Holmen
Nestleder

Kristin Skofteland
Styremedlem

Bjørn Kjetil Mauritzen
Styremedlem

Per Einar Solli
Ansattvalgt styremedlem

Document history

COMPLETED BY ALL:
28.02.2025 15:33

SENT BY OWNER:
Fred Bjørvik · 27.02.2025 12:04

DOCUMENT ID:
HknpUaT5yx

ENVELOPE ID:
rkxcTLTa51g-HknpUaT5yx

DOCUMENT NAME:
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf
4 pages

ALL ATTACHMENTS APPROVED:
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-rJS_96a5yx.pdf
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-rJRnwap9ye.pdf
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-SylTFaTqyl.pdf
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-BJRx9p691e.pdf
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-BJKbc6pc1l.pdf
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-H1bOFp6cye.pdf
Styrets Beretning Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-rkzEdp6ckg.pdf

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
Morten Henriksen mh@gassnova.no	Signed Authenticated	27.02.2025 13:46 27.02.2025 13:45	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 68/07/17) IP: 109.247.86.246
Trond Moengen trond.moengen@energidata.no	Signed Authenticated	27.02.2025 13:51 27.02.2025 13:50	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 66/04/12) IP: 109.247.86.246
May Britt Myhr may.britt.myhr@ngu.no	Signed Authenticated	27.02.2025 14:30 27.02.2025 14:26	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 60/05/27) IP: 46.15.141.254
Kristin Skofteland kristin@beyond.no	Signed Authenticated	27.02.2025 17:57 27.02.2025 17:55	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 71/07/05) IP: 88.123.15.165
Per Einar Solli pes@gassnova.no	Signed Authenticated	28.02.2025 08:09 28.02.2025 08:08	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 72/04/20) IP: 88.89.193.209
Bjørn Kjetil Mauritzen bjorn.kjetil.mauritzen@hydro.com	Signed Authenticated	28.02.2025 14:16 28.02.2025 14:14	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 70/04/25) IP: 84.208.231.73
Marianne Holmen marianne.holmen@statkraft.com	Signed Authenticated	28.02.2025 15:33 28.02.2025 15:32	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 72/03/31) IP: 193.212.95.240

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Custom events

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above. Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR compliant

eIDAS standard

PAdES sealed

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.
Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PAdES
sealed

GASSNOVA SF

RESULTAT 01.01. - 31.12.		2024	2023
	Note		
Inntekt	1,2	75 440 000	83 666 399
Annen driftsinntekt	1,2	4 543 093	4 219 745
Sum driftsinntekt		79 983 093	87 886 144
Lønnskostnad	3,4	62 380 177	64 895 773
Avskrivning driftsmidler	5	333 529	642 415
Annen driftskostnad	6	16 817 803	16 312 419
Sum driftskostnad		79 531 508	81 850 607
DRIFTSRESULTAT		451 585	6 035 537
Finansinntekter		5 809 669	4 584 479
Finanskostnader		562	17 557
Netto finans		5 809 107	4 566 922
RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		6 260 692	10 602 460
ÅRSRESULTAT	7	6 260 692	10 602 460
OVERFØRING			
Til annen egenkapital	7	6 260 692	10 602 460
Sum overføring		6 260 692	10 602 460

GASSNOVA SF

BALANSE 31.12.		2024	2023
	Note		
Driftsløsøre, inventar og kontormaskiner	5	650 054	674 962
Sum varige driftsmidler		650 054	674 962
Aksjer i datterselskap	8	1	1
Sum finansielle eiendeler		1	1
SUM ANLEGGSMIDLER		650 055	674 963
Kundefordringer	2,6	148 276	1 023 001
Andre fordringer	6	183 193	387 349
Sum fordringer		331 469	1 410 349
Bankinnskudd		118 894 955	109 674 512
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		118 894 955	109 674 512
SUM OMLØPSMIDLER		119 226 424	111 084 861
SUM EIENDELER		119 876 479	111 759 825

GASSNOVA SF

BALANSE 31.12.		2024	2023
	Note		
Innskuddskapital	7	10 000 000	10 000 000
Sum innskutt egenkapital		10 000 000	10 000 000
Annen egenkapital	4,7	91 263 874	16 367 732
Sum opptjent egenkapital		91 263 874	16 367 732
SUM EGENKAPITAL		101 263 874	26 367 732
Pensjonsforpliktelser	3,4,7	0	68 635 449
Sum avsetninger og forpliktelser		0	68 635 449
Sum langsiktig gjeld		0	68 635 449
Leverandørgjeld	6	1 946 498	1 381 531
Skyldige offentlige avgifter		4 912 213	4 589 658
Annen kortsiktig gjeld	6	11 753 894	10 785 454
Sum kortsiktig gjeld		18 612 605	16 756 643
SUM GJELD		18 612 605	85 392 092
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		119 876 479	111 759 825

I styret for GASSNOVA SF

Porsgrunn, den 31.12.2024/27.02.2025

Trond Moengen
Styrets leder

Marianne Holmen
Nestleder

Kristin Skofteland
Styremedlem

Per Einar Solli
Styremedlem

May Britt Myhr
Styremedlem

Bjørn Kjetil Mauritzen
Styremedlem

Morten Henriksen
Administrerende direktør

Noter til regnskapet per 31.12.2024

Regnskapsprinsipper

Gassnova SF ble stiftet av Den norske stat ved Energidepartementet, 3. juli 2007. Foretakets formål er å forvalte statens interesser knyttet til CO₂-håndtering (teknolog utvikling, fangst, transport, injeksjon, lagring av CO₂) og å gjennomføre de prosjekter som foretaksmøtet bestemmer. Det er en målsetting at foretakets arbeid skal resultere i kostnadsreduksjoner knyttet til CO₂-håndtering.

Gassnova SF skal gi råd til Energidepartementet i forhold til spørsmål vedrørende CO₂-håndtering. Gassnova SF skal legge til rette for at statens deltakelse i CO₂-håndteringsprosjekter kan nyttiggjøres best mulig av staten eller statlig eide enheter. Gassnova SF skal bidra til gjennomføring av «CLIMIT-programmet».

TCM Assets AS er et heleiet datterselskap av Gassnova SF. Gassnova SF oppfyller kravene til små foretak etter regnskapsloven og utarbeider ikke konsernregnskap.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Foretaket er eiet 100 % av staten ved Energidepartementet. Gassnova har ikke erverv til formål og er således ikke skattepliktig. Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2024 er satt opp under denne forutsetning.

Klassifiserings- og vurderingsprinsipper

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Inntekter

Gassnova SF mottar bevilgninger fra staten for tjenester ytet for Energidepartementet i samsvar med foretakets formål. Tilskudd bevilges årlig av Stortinget og er presentert som inntekter i regnskapet. Opptjening skjer ved gjennomføring av aktiviteter. Kostnadene knyttet til disse aktivitetene regnskapsføres under andre driftskostnader.

Annen driftsinntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når tjenesten ytes, i takt med at arbeidet utføres. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Gassnova SF utbetaler tilskudd til aktørene i Langskip iht. deres inngåtte tilskudsavtaler med ED. Innbetalingene fra ED og utbetalingene til aktørene nettoføres som kostnader i Gassnovas regnskap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er bokført til historisk anskaffelseskost. Driftsmidlene avskrives årlig etter en lineær avskrivningssats hvor den økonomiske levetiden er lagt til grunn. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lengre er til stede. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden").

Fordringer

Fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelsen.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på transaksjonstidspunktet. Balanseposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på balansedagen. Valutagevinst/tap er regnskapsført som finansinntekt/kostnad.

Pensjonsordning

Gassnova SF har en pensjonsordning og avtalefestet pensjon (AFP) i Statens pensjonskasse med ikke-fondsbasert premieoppfølging. Premieinnbetaling til ordningene resultatføres derfor som pensjonskostnad og ingen netto pensjonsforpliktelse er balanseført.

Note 1 - Driftsinntekter

Selskapets inntekter gjelder bevilgning fra Energidepartementet, samt inntekter fra salg av tjenester til Technology Center Mongstad DA (TCM DA). Inntektene fordeler seg som følger:

Inntekter	2024	2023
Administrasjonstilskudd	75 440 000	83 666 399
Sum inntekter	75 440 000	83 666 399

Annen driftsinntekt	2024	2023
Salg av tjenester til TCM DA	4 520 049	4 208 647
Annet salg	23 045	11 098
Sum annen driftsinntekt	4 543 093	4 219 745

Alle inntekter er opptjent i Norge.

Note 2 - Transaksjoner og mellomværende med nærstående parter**Resultatmessige transaksjoner**

	Motpart	Resultatlinje	2024	2023
Tildelinger	ED	Inntekter	75 440 000	83 666 399
Salg av tjenester	TCM DA	Annen driftsinnt.	4 520 049	4 208 647
Sum			79 960 049	87 875 046

Motparter

Energidepartementet (ED) er eier av Gassnova SF.

Technology Centre Mongstad DA (TCM DA) eies av Den norske stat ved Energidepartementet, Equinor ASA, A/S Norske Shell og Total E&P Norge AS. Statens andel forvaltes av Gassnova SF.

Transaksjoner

Tildelinger, herunder administrasjonstilskudd, faktureres i tråd med årlig bevilgning gitt i oppdragsbrev fra Energidepartementet.

Salg av tjenester til TCM DA faktureres i henhold til Participant's Agreement. I de tilfeller Gassnova SF har pådratt kostnader på vegne av TCM DA er dette viderefakturert uten påslag. Leieinntekter faktureres fra TCM Assets AS til TCM DA, i henhold til inngåtte avtaler.

Mellomværende

Balansepost	Motpart	2024	2023
Kundefordringer	TCM DA	148 276	1 023 001

Note 3 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm.

Lønnskostnader	2024	2023
Lønn	42 617 435	45 582 181
Arbeidsgiveravgift	8 077 196	10 130 789
Pensjonskostnader	9 567 685	8 638 422
Andre ytelser/personalkostnader	2 117 860	544 380
Sum lønnskostnader	62 380 177	64 895 773
Antall årsverk	29,1	33,1

I samråd med Statens pensjonskasse (SPK) og Energidepartementet endret Gassnova 01.01.2024 premiemodell. Selskapet har ikke lenger reguleringsansvar for oppsatte rettigheter og pensjonister. Balanseføring av pensjonsforpliktelsen har dermed falt bort. Den løpende premiebetalingen blir årets pensjonskostnad. Endringen gir Gassnova forutsigbarhet knyttet til fremtidige pensjonskostnader. Tidligere hadde Gassnova NRS/IAS 19 beregninger som innebar balanse/resultatføring av forpliktelsen.

Note 4 - Pensjonsforpliktelse

Gassnovas pensjonsordning tilfredsstiller lov om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonsordningen omfatter i alt 31 personer per 31.12.2024. Den er basert på at pensjonsalderen i foretaket er 67 år, og at samlet kompensasjonsgrad ikke skal overstige 66 prosent av lønnen, begrenset oppad til 12 G. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser, avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Gassnova har også en AFP-ordning, dette er en tilleggspensjonsordning som gir ansatte som fyller kravene i ordningen rett til å gå av med AFP fra fylte 62 år. Pensjonsordningen ivaretas av foretakets medlemskap i Statens Pensjonskasse.

Som det fremgår av note 3 endret Gassnova premiemodell fra 01.01.2024. Fra dette tidspunkt ble hele den balanseførte pensjonsforpliktelsen friggitt. For Gassnova sin del innebar dette en vesentlig styrking av egenkapital, det frigitte beløpet fremkommer i Note 7 Egenkapital.

Beregning av pensjonsforpliktelse for regnskapsåret 2023:

	2023
Antall personer i ordningen	54
Aktive	31
Pensjonister	14
Oppsatte	9
Årets pensjonskostnad	2023
Nåverdi av pensjoner opptjent i perioden	8 439 719
Effekt av årets planendring	0
Rentekostnad av pensjonsforpliktelse	4 391 692
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-2 880 924
Administrasjonskostnad	118 668
Årets netto pensjonskostnad	10 069 155
Arbeidsgiveravgift	1 419 751
Årets netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	11 488 906
Endring i pensjonsforpliktelse	2023
Balanseført pensjonsforpliktelse (over-) underfinansiering ved periodens begynnelse	68 227 971
Resultatført pensjonskostnad i perioden	11 488 906
Aktuarmessig tap (gevinst) ført mot egenkapital	10 590 771
Innbetalinger og utbetalt driftspensjon, inkl. AGA	-21 672 199
Balanseført pensjonsforpliktelse (over-) underfinansiering ved periodens slutt	68 635 448
Finansiell status	2023
Pensjonsforpliktelse	166 513 783
Pensjonsmidler	106 360 016
Periodisert arbeidsgiveravgift	8 481 681
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	0
Netto pensjonsforpliktelse	68 635 448
Økonomiske forutsetninger	2023
Diskonteringsrente	3,10 %
Forventet avkastning pensjonsmidler	3,10 %
Årlig forventet lønnsvekst	3,50 %
Årlig forventet regulering pensjon	2,80 %
Årlig forventet G-regulering	3,25 %
Forventet frivillig avgang før/etter 50 år	0
Uttakstilbøyelighet førtid (AFP)	0

Note 5 - Anleggsmidler

	Inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01	6 432 536	6 432 536
Tilgang i året	308 620	308 620
Avgang i året	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12	6 741 156	6 741 156
Akkumulerte av-og nedskr. 01.01.2024	-5 757 574	-5 757 574
Akkumulerte avskr. 31.12.2024	-6 091 102	-6 091 102
Balanseført verdi pr. 31.12	650 054	650 054
Avskrivninger i året	333 529	333 529
Avskrivningstid	3-5 år	3-5 år
Ikke balanseførte leieavtaler	2024	2023
Årlig leiekostnad, ikke balanseført *	3 870 881	3 755 795
Leieperiode	1 år	1 år

* Årlig leiekostnad ovenfor gjelder leie av kontorlokaler. Leiekostnaden KPI-reguleres. Leieperioden er avtalt til 15 år fra innflytting høsten 2020.

Note 6 - Nettopresenterte poster

Regnskapslinje / beskrivelse	2024	2023
Andre kortsiktige fordringer / Knyttet til Langskipaktørene	404 974 844	586 684 008
Annen kortsiktig gjeld / Knyttet til Langskipaktørene	-404 974 844	-586 684 008
Andre driftskostn. / Tilskudd fra ED knyttet til Langskip	-2 290 934 164	-2 369 096 386
Andre driftskostn. / Utbetalt til Langskip-aktørene	2 290 934 164	2 369 096 386
Sum nettopresenterte poster	0	0

Note 7 - Egenkapital**Morselskap**

	Innskudds- kapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr. 01.01	10 000 000	16 367 732	26 367 732
Frigivelse av pensjonsforpliktelse aktuarmessig (gevinst)		68 635 449	68 635 449
Årets resultat		6 260 692	6 260 692
Egenkapital pr. 31.12	10 000 000	91 263 874	101 263 874

Annen egenkapital består av inneværende og tidligere års opptjente resultat, i tillegg kommer frigivelse av pensjonsforpliktelse knyttet til endring av premiemodell i SPK fra 01.01.2024. Gassnova SF er eiet 100 % av staten ved Energidepartementet.

Note 8 - Datterselskap

Datterselskap	Forretningskontor	Stemme/eierandel	Årets resultat	Egenkap 31.12
TCM Assets AS	Porsgrunn	100 %	-10 053 687	19 961 717

Document history

COMPLETED BY ALL:
28.02.2025 15:34

SENT BY OWNER:
Fred Bjørvik · 27.02.2025 12:21

DOCUMENT ID:
rk6ocTpq1e

ENVELOPE ID:
Sy2j9T6cJl-rk6ocTpq1e

DOCUMENT NAME:
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf
7 pages

ALL ATTACHMENTS APPROVED:
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-r1X8Xspaql.pdf
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-S1kAqapqyx.pdf
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-Hkk-oaT9ke.pdf
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-ryaWjT6ckl.pdf
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-S1gPfiTT9ye.pdf
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-ByRksTT51x.pdf
Årsregnskap Gassnova SF 2024.pdf-pAdES-HyACqTa9Jl.pdf

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
Morten Henriksen mh@gassnova.no	Signed Authenticated	27.02.2025 13:45 27.02.2025 13:44	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 68/07/17) IP: 109.247.86.246
Trond Moengen trond.moengen@energidata.no	Signed Authenticated	27.02.2025 13:50 27.02.2025 13:49	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 66/04/12) IP: 109.247.86.246
May Britt Myhr may.britt.myhr@ngu.no	Signed Authenticated	27.02.2025 14:34 27.02.2025 14:32	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 60/05/27) IP: 46.15.141.254
Kristin Skofteland kristin@beyond.no	Signed Authenticated	27.02.2025 17:55 27.02.2025 17:54	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 71/07/05) IP: 88.123.15.165
Per Einar Solli pes@gassnova.no	Signed Authenticated	28.02.2025 08:11 28.02.2025 08:10	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 72/04/20) IP: 88.89.193.209
Bjørn Kjetil Mauritzen bjorn.kjetil.mauritzen@hydro.com	Signed Authenticated	28.02.2025 14:18 28.02.2025 14:17	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 70/04/25) IP: 84.208.231.73
Marianne Holmen marianne.holmen@statkraft.com	Signed Authenticated	28.02.2025 15:34 28.02.2025 15:34	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 72/03/31) IP: 193.212.95.240

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Custom events

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above. Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PAdES
sealed

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above.
Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PAdES
sealed

Uavhengig revisors beretning

Til foretaksrådet i Gassnova SF

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Gassnova SF.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balanse per 31. desember 2024 • Resultatregnskap for 2024 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og • Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.
---	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av styrets beretning og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Åsulfen, Espen

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: no_bankid:9578-5995-4-86713

IP: 188.95.xxx.xxx

2025-03-03 12:47:07 UTC

Dette dokumentet er signert digitalt via **Penneo.com**. De signerte dataene er validert ved hjelp av den matematiske hashverdien av det originale dokumentet. All kryptografisk bevisføring er innebygd i denne PDF-en for fremtidig validering.

Dette dokumentet er forseglest med et kvalifisert elektronisk segl ved bruk av et sertifikat og et tidsstempel fra en kvalifisert tillitstjenesteleverandør.

Slik kan du bekrefte at dokumentet er originalt

Når du åpner dokumentet i Adobe Reader, kan du se at det er sertifisert av **Penneo A/S**. Dette beviser at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret siden tidspunktet for signeringen. Bevis for de individuelle signatørens digitale signaturer er vedlagt dokumentet.

Du kan bekrefte de kryptografiske bevisene ved hjelp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andre

45 valideringsverktøy for digitale signaturer.

Årsregnskap for
TCM ASSETS AS

919193468

Regnskapsår
01.01.2024 - 31.12.2024

Resultatregnskap

	Note	2024	2023
Driftsinntekter			
Leieinntekt	1	6 041 850	17 160 834
Tilskudd	1	4 732 290	8 611 000
Sum driftsinntekter		10 774 140	25 771 834
Driftskostnader			
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3	-14 448 418	-14 448 418
Annen driftskostnad	4	-9 742 977	-13 377 972
Sum driftskostnader		-24 191 395	-27 826 390
Driftsresultat		-13 417 255	-2 054 556
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		528 635	601 317
Sum finansinntekter		528 635	601 317
Finanskostnader			
Annen rentekostnad		-722	0
Sum finanskostnader		-722	0
Netto finans		527 913	601 317
Resultat før skattekostnad		-12 889 342	-1 453 239
Skattekostnad	5, 6	2 835 655	319 713
Årsresultat		-10 053 687	-1 133 527
Overføringer			
Annen egenkapital	7	-10 053 687	-1 133 527
Sum overføringer		-10 053 687	-1 133 527

Balanse

	Note	31.12.2024	31.12.2023
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	3	594 103	1 188 206
Maskiner og anlegg	3	13 854 315	27 708 630
Sum varige driftsmidler		14 448 418	28 896 836
Sum anleggsmidler		14 448 418	28 896 836
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		0	1 921 875
Sum fordringer		0	1 921 875
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende		15 744 377	11 030 336
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		15 744 377	11 030 336
Sum omløpsmidler		15 744 377	12 952 211
SUM EIENDELER		30 192 795	41 849 047

Balanse

	Note	31.12.2024	31.12.2023
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	7, 9	2 000 000	2 000 000
Sum innskutt egenkapital		2 000 000	2 000 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	17 961 717	28 015 404
Sum opptjent egenkapital		17 961 717	28 015 404
Sum egenkapital	7	19 961 717	30 015 404
Gjeld			
Avsetning og forpliktelser			
Utsatt skatt	5, 6	4 227 790	7 063 445
Sum avsetning for forpliktelser		4 227 790	7 063 445
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		4 806 743	1 550 642
Skyldige offentlige avgifter		1 196 545	3 219 556
Sum kortsiktig gjeld		6 003 288	4 770 198
Sum gjeld		10 231 078	11 833 643
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		30 192 795	41 849 047

PORSGRUNN, 27.02.2025

Svein Ingar Semb
styrets leder

Fred Bjørvik
styremedlem

Noter

Regnskapsprinsipper

TCM Assets AS ble stiftet den 24. mai 2017. Formålet med TCM Assets er å eie CO2 fangstanlegg på Teknologisenteret Mongstad og å leie ut anleggene til et driftsselskap, samt drive virksomhet som naturlig hører til dette, herunder administrasjon og tilretteleggelse for utvikling av testing- og forskningstjenester. Anlegg og administrasjonsbygg med tilhørende løsøre ble 18. august 2017 overdratt til TCM Assets AS fra CO2 Technology Centre Mongstad DA, som avviklet driften 17. august 2017. Anlegget er lokalisert på Mongstad i Lindås kommune. TCM Assets AS leier ut anlegget til et driftsselskap. Selskapet er administrert av Gassnova SF og forretningskontoret ligger i Porsgrunn kommune.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Leieinntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når selskapet, i henhold til inngåtte avtaler, har krav på vederlag. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

TCM Assets AS mottar bevilgninger fra staten for å dekke sine kostnader knyttet til eiendomsskatt. Midlene bevilges årlig av Stortinget og er presentert som tilskudd i regnskapet. Kostnadene knyttet til eiendomsskatt regnskapsføres under andre driftskostnader.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er bokført til historisk anskaffelseskost. Driftsmidlene avskrives årlig etter en lineær avskrivningssats hvor den økonomiske levetiden er lagt til grunn. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lengre er til stede. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden").

Fordringer

Fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelsen.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 22 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og skattevirkningen er beregnet på netto grunnlaget.

Fortsatt drift

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2024 er satt opp under denne forutsetning.

Selskapet har ikke endret regnskapsprinsipp fra 2023 til 2024.

Note 1 - Driftsinntekter

Driftsinntekter	2024	2023
Leieinntekt	6 041 850	17 160 834
Tilskudd	4 732 290	8 611 000
Sum driftsinntekter	10 774 140	25 771 834

Selskapets leieinntekt er i sin helhet knyttet til utleie av selskapets anlegg ved TCM. Den kommunale eiendomsskatten blir finansiert fra ED og regnskapsført som tilskudd.

Note 2 - Antall årsverk

Selskapet har ikke hatt ansatte i løpet av regnskapsåret.

Note 3 - Varige driftsmidler/anleggsmidler

Varige driftsmidler	Driftsløsøre, inventar o.l	Maskiner og anlegg	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Sum
Anskaffelseskost pr 01.01	100 000	187 075 531	7 690 296	194 865 827
Tilgang i året	0	0	0	0
Avgang i året	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr 31.12	100 000	187 075 531	7 690 296	194 865 827
Akkumulert av- og nedskrivninger 01.01	-100 000	-159 366 901	-6 502 090	-165 968 991
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12	-100 000	-173 221 216	-7 096 193	-180 417 409
Balanseført verdi pr 31.12	0	13 854 315	594 103	14 448 418
Årets av- og nedskrivninger	0	13 854 315	594 103	14 448 418
Økonomisk levetid	3	3 - 8,5	8,5	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	

Mer om varige driftsmidler/anleggsmidler

Tilbake i 2023 ble det inngått avtale om en ny driftsperiode. Levetiden på selskapets anleggsmidler er revurdert og avskrivningsprofilen ble justert i henhold til dette.

Note 4 - Andre driftskostnader

Av selskapets andre driftskostnader, utgjør eiendomsskatt kr. 4 732 290.

Note 5 - Spesifisering av skatt

Skattekostnad	2024	2023
+/- Endringer i utsatt skatt/utsatt skattefordel	-2 835 655	-319 713
Skattekostnad	-2 835 655	-319 713
Skattepliktig inntekt		
Resultat før skatt	-12 889 342	-1 453 239
+/- Endring i midlertidige forskjeller	2 804 882	1 533 466
- Anvendelse av fremførbart underskudd	0	-80 226
Skattepliktig inntekt	-10 084 460	0

Note 6 - Midlertidige forskjeller - utsatt skatt/skattefordel

Utsatt skatt/utsatt skattefordel i balansen avsettes på grunnlag av forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier i henhold til norsk regnskapsstandard for skatt.

Midlertidige skatteøkende og skattereduserende forskjeller som kan utlignes er nettoført.

Midlertidige forskjeller knyttet til:	01.01.2024	31.12.2024	Endring
Anleggsmidler	44 775 066	41 970 184	2 804 882
Fremførbart underskudd	-12 668 496	-22 752 956	10 084 460
Andre forskjeller	102 000 000	102 000 000	0
Kortsiktig gjeld	-102 000 000	-102 000 000	0
Netto forskjeller	32 106 570	19 217 228	12 889 342
Sum midlertidige forskjeller som påvirker betalbar skatt	32 106 570	19 217 228	12 889 342
Utsatt skatt 31.12.2024 basert på 22 %	7 063 445	4 227 790	2 835 655

Note 7 - Egenkapital

	Aksjekapital	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.2023	2 000 000	28 015 404	30 015 404
Årsresultat	0	-10 053 687	-10 053 687
Egenkapital 31.12.2024	2 000 000	17 961 717	19 961 717

Note 8 - Nettopresenterte poster

Nettopresenterte poster	2024	2023
Refusjonsrett, TCM DA / Energidepartementet	102 000 000	102 000 000
Fjerningsforpliktelse, TCM DA / Energidepartementet	-102 000 000	-102 000 000
Sum	0	0

Refusjonsretten og fjerningsforpliktelsen er netto presentert fra og med 2020, da inngåtte avtaler sikrer at selskapet får dekket sine forpliktelser av eierne av TCM DA.

Kostnader knyttet til fjerning og opprydding er estimert og balanseført i henhold til NRS. Beregningen baserer seg på en innhentet vurdering fra tredjeparts selskap og selskapets egne vurderinger.

Den estimerte fjerningsforpliktelsen er basert på at hele anlegget fjernes samtidig. Dette innebærer at hvis man ønsker å fjerne kun en del av anlegget, vil dette trolig bli dyrere enn kostnaden beregnet per anlegg. Det er ikke beregnet eller avsatt fjerningsforpliktelse for fjerning av bygninger (administrasjonsbygget), da det ikke er ventet at dette skal fjernes ved et eventuelt opphør av virksomheten.

Selskapets fjerningsforpliktelse er estimert til kr 102 000 000 og inkluderer forutsetninger om kostnader ved fjerning og tidspunktet for fjerning. Beregningen omfatter betydelig skjønn og kan endres over tid avhengig av endrede forutsetninger og måten fjerningen gjennomføres på.

Note 9 - Aksjekapital

Aksjeklasse	Antall aksjer	Aksjenes pålydende	Bokført verdi
Ordinære	2 000 000	1	2 000 000

Aksjonærer	Antall aksjer	Eierandel %	Aksjeklasse
GASSNOVA SF	2 000 000	100,00	Ordinære

Document history

COMPLETED BY ALL:
28.02.2025 07:59

SENT BY OWNER:
Fred Bjørvik · 27.02.2025 07:57

DOCUMENT ID:
r1kRnta5Jl

ENVELOPE ID:
HyRThF69Jl-r1kRnta5Jl

DOCUMENT NAME:
Årsregnskap TCM Assets AS 2024.pdf
8 pages

ALL ATTACHMENTS APPROVED:
Årsregnskap TCM Assets AS 2024.pdf-pAdES-H1x_fpK65kl.pdf
Årsregnskap TCM Assets AS 2024.pdf-pAdES-B1MkTKa9Jg.pdf

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
Fred Bjørvik fbjo@gassnova.no	Signed Authenticated	27.02.2025 08:16 27.02.2025 08:14	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 80/11/24) IP: 109.247.86.246
Svein Ingar Semb sis@gassnova.no	Signed Authenticated	28.02.2025 07:59 28.02.2025 07:44	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 69/07/05) IP: 109.247.86.246

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Custom events

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above. Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR compliant

eIDAS standard

PAdES sealed

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i TCM Assets AS

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til TCM Assets AS.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> Balanse per 31. desember 2024 Resultatregnskap for 2024 Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Åsulfsen, Espen

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: no_bankid:9578-5995-4-86713

IP: 188.95.xxx.xxx

2025-03-03 12:08:12 UTC

Dette dokumentet er signert digitalt via **Penneo.com**. De signerte dataene er validert ved hjelp av den matematiske hashverdien av det originale dokumentet. All kryptografisk bevisføring er innebygd i denne PDF-en for fremtidig validering.

Dette dokumentet er forseglest med et kvalifisert elektronisk segl ved bruk av et sertifikat og et tidsstempel fra en kvalifisert tillitstjenesteleverandør.

Slik kan du bekrefte at dokumentet er originalt

Når du åpner dokumentet i Adobe Reader, kan du se at det er sertifisert av **Penneo A/S**. Dette beviser at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret siden tidspunktet for signeringen. Bevis for de individuelle signatørens digitale signaturer er vedlagt dokumentet.

Du kan bekrefte de kryptografiske bevisene ved hjelp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andre

57 valideringsverktøy for digitale signaturer.

11.1 FOND FOR CO₂-HÅNDTERING

Ledelseskommmentarer 2024

Formålet til Fond for CO₂-håndtering er å være en forutsigbar og langsiktig finansieringskilde for utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering. Fond for CO₂-håndtering hører under Energidepartementet. Gassnova SF er ansvarlig for forvaltningen av midlene fra Fond for CO₂-håndtering. Fondets inntekter består av overføringer fra statsbudsjettet. Fondets kapital skal benyttes til tiltak som samsvarer med fondets formål, innenfor de føringer som ED fastsetter i oppdragsbrev og regelverk for tilskudd. BDO er revisor for fondet.

Årsregnskapet inneholder, i tillegg til ledelseskommmentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering med noter og oppstilling av fondsregnskap (resultat og balanse) med noter.

Fond for CO₂-håndtering startet 2024 med en beholdning i Norges Bank på kr 278 134 916. Fondet er blitt tilført netto kr 75 000 000 ved overføring fra Energidepartementet i 2024, alt relatert til CLIMIT-demo.

Beslutninger om tilskudd relatert til CLIMIT-demo tas av et programstyre som oppnevnes av Energidepartementet. I løpet av 2024 er det avholdt fire ordinære programstyremøter hvor det totalt er bevilget kr 74 332 000 til 29 nye CLIMIT-demo prosjekter.

Det er i løpet av året utbetalt kr 81 038 410 etter godkjente betalingsanmodninger fra pågående CLIMIT-demo prosjekter. Det er ikke foretatt utbetalinger i 2024 til videreutvikling av TCM.

Fondets størrelse pr 31.12.2024 er kr 272 096 507, hvorav kr 208 677 773 gjelder CLIMIT-demo og kr 63 418 733 gjelder videreutvikling av TCM. Ved utgangen av året er restforpliktelser relatert til CLIMIT-demo kr 202 693 262. Frie CLIMIT-demo midler til utdeling er kr 5 984 511. Tilsvarende midler for utvikling av TCM er kr 63 418 733.

Det vises ellers til regnskapsoppstilling med noter for finansiell status samt årsrapport Gassnova 2024.

Det bekreftes at årsregnskapet gir et dekkende bilde og er gitt i henhold til gjeldende bestemmelser om økonomistyring i staten.

Oslo, den 27. februar 2025

Trond Moengen, styrets leder

May-Britt Myhr, styremedlem

Marianne Holmen, nestleder

Kristin Skofteland, styremedlem

Bjørn Kjetil Mauritzen,
styremedlem

Per Einar Solli, ansattvalgt
styremedlem

Morten Henriksen
Administrerende direktør

Årsregnskap

Fond for CO₂-håndtering

2024

Oppstilling av bevilgningsrapportering Fond for CO₂-håndtering

Årsregnskap for statlige fond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av 15.12.2022, punkt 8.

Fond for CO₂-håndtering ble etablert i 2015 som en videreføring av Fond for CLIMIT. Fond for CO₂-håndtering er en formuesmasse (kapital) som er regnskapsmessig adskilt fra statens øvrige midler og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover et budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskontoene overføres til nytt år.

Fondets regnskap for brutto inntekter og utgifter blir ført som et særregnskap utenfor statsregnskapet, se fondsregnskapet.

Oppstilling over bevilgningsrapporteringen viser hva som er rapportert i likvidrapporten fra fondet til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank.

Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del.

Gassnova SF har fullmakt til å pådra forpliktelser for Fond for CO₂-håndtering innenfor en disponibel ramme gitt i oppdragsbrevet. Budsjettet disponibel ramme for 2024 var på 138 462 424.

Det er utarbeidet en egen prinsippnote til fondsregnskapet.

Note A under viser hvilke tildelinger som er utbetalt over statsbudsjettet til Fond for CO₂-håndtering i 2024.

Beholdning rapportert i likvidrapport	Regnskap 2024
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	278 134 916
Endring i perioden	-6 038 410
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	272 096 507

Beholdning rapportert i kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2024	2023	Endring
64.18.03	Ordinære fond (eiendeler)	272 096 507	278 134 916	-6 038 410
81.18.06	Beholdning på konto i Norges Bank	272 096 507	278 134 916	-6 038 410

Noter til bevilgningsrapportering for Fond for CO₂-håndtering

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret

Kapittelnavn / Post	Årets tildelinger
Kapittel 1850 Klima, industri og teknologi / Post 50 Overføring til Fond for CO ₂ -håndtering	75 000 000
Sum tildelinger	75 000 000

Oppstilling av resultat for Fond for CO₂-håndtering

	Note	2024	2023
Overføring til fondet			
Overføring fra ED til Climit -demo	1	75 000 000	74 000 000
Sum overføringer til fondet		75 000 000	74 000 000
Overføringer fra fondet			
Overføringer av midler fra Fond for CO ₂ -håndtering	2,3,4	81 038 410	76 538 722
Sum overføringer fra fondet		81 038 410	76 538 722
Periodens resultat	5	-6 038 410	-2 538 722
Disponering			
Overføring av periodens resultat til opptjent fondskapital	5	-6 038 410	-2 538 722

Oppstilling av balanse for Fond for CO₂-håndtering

	Note	31.12.2024	31.12.2023
Eiendeler			
Oppgjørskonto i Norges Bank	6	272 096 507	278 134 916
Sum eiendeler		272 096 507	278 134 916
Fondskapital			
Opptjent fondskapital	7	272 096 507	278 134 916
Sum fondskapital		272 096 507	278 134 916

Oslo, den 27. februar 2025

_____
Trond Moengen , styrets leder

_____
Marianne Holmen, nestleder

_____
Kristin Skofteland, styremedlem

_____
Bjørn Kjetil Mauritzen, styremedlem

_____
Per Einar Solli, ansattvalgt styremedlem

_____
May-Britt Myhr , styremedlem

_____
Morten Henriksen, adm. direktør

Fond for CO₂-håndtering Noter til fondsregnskap for 2024

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondets regnskap er utarbeidet etter kontantprinsippet. Dette innebærer at inntektene (overføringer til fondet) regnskapsføres når midlene innbetales på Fond for CO₂-håndterings konto i Norges Bank. Overføringer av tildelte midler regnskapsføres når overføringen utbetales fra fondets konto i Norges Bank. Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføringer til fondet og overføringer fra fondet. Resultatet er ført mot opptjent fondskapital i balanseoppstillingen.

Note 1 - Overføring til Fond for CO₂-håndtering

Fondet finansieres av bevilgninger over statsbudsjettet. Det er i 2024 overført netto kr 75.000.000,- til CLIMIT-demo.

Note 2 - Overføringer fra Fond for CO₂-håndtering og gjenstående forpliktelser

Total status pr 31.12.2024

Banksaldo 31.12.2024:	272 096 506,71
Forpliktelser CLIMIT-demo pr 31.12.2024:	202 693 262,48
Forpliktelser TCM DA pr 31.12.2024:	-
CLIMIT-demo gjenst. midler til tildeling pr 31.12.24:	5 984 510,76
TCM DA, gjenstående midler pr 31.12.24:	63 418 733,47

Note 3 - Nærmere om overføringer fra Fond for CO₂-håndtering knyttet til Climit-demo og gjenst. forpliktelser

Spesifikasjon nedenfor viser mottakere av overføring fra CLIMIT-demo i 2024 med fremtidige forpliktelser pr 31.12.2024:

Tilskuddsmottaker: <i>(iht gjeldende org.tilhørighet 2024)</i>	Tildelt:	Overført i 2024:	Overført totalt:	Tilbakeført CLIMIT i 2024:	Gjenstående forpliktelse:
Actionable Geo Systems AS	200 000	200 000	200 000		-
Aker Carbon Capture Norway AS	2 435 000	1 789 795	1 789 795	645 205	-
Aker Solutions AS	13 100 000		-		13 100 000
Akershus Energi Varme AS	200 000		-		200 000
Allton Carbon and Minerals AS	200 000		-		200 000
Alma Clean Power AS	20 400 000	400 000	16 383 011		4 016 989
Brevik Engineering AS	3 830 000		-		3 830 000
Cignus Instruments AS	10 330 000	1 313 000	1 970 000		8 360 000
Compact Carbon Capture AS	20 000 000	2 366 221	2 366 221		17 633 779
CoreAll AS	7 875 000	6 035 000	6 035 000		1 840 000
DNV GL AS	19 270 000	4 500 603	11 280 727	64 554	7 924 719
eDrilling AS	10 000 000	5 960 000	8 534 739		1 465 261
Equinor ASA	3 440 000	3 440 000	3 440 000		-
Fjell Technology Group	11 449 000		-		11 449 000
Forus Energigjenvinning AS	4 377 000	2 913 000	2 913 000		1 464 000
Frevar KF, Fredrikstad vann og avløp og ren.	200 000		-		200 000
Haugaland Næringspark AS	2 960 000	658 000	1 120 000		1 840 000
Heidelberg Materials Sement Norge AS	6 258 000	2 828 966	5 905 109	352 891	-
Hydro Aluminium ASA	12 507 000	7 059 116	7 059 116	3 293 506	2 154 378
IEA Greenhouse Gas R&D Programme	200 000	95 990	95 990		104 010
Industrial Green Tech	5 688 000	2 008 283	4 821 916	866 084	-
Institutt for energiteknikk	5 901 000	1 582 175	1 669 286		4 231 714
IOM Law Advokatfirma AS	3 650 000	1 176 004	1 656 004		1 993 996
Kongsberg Digital AS	5 764 000	5 764 000	5 764 000		-
Kvitebjørn Varme AS	3 551 000		-		3 551 000
Ledaflow Technologies DA	6 000 000		-		6 000 000

Fond for CO₂-håndtering Noter til fondsregnskap for 2024

Tilskuddsmottaker:	Tildelt:	Overført i 2024:	Overført totalt:	Tilbakeført CLIMIT i 2024:	Gjenstående forpliktelse:
Lyse AS	2 438 000		-		2 438 000
Minox Technology AS	3 289 000		2 827 000		462 000
Mo Industripark AS	14 373 000	6 332 000	11 776 000		2 597 000
Mood Harvest AS	900 000	200 000	200 000		700 000
Nemo Maritime AS	3 995 000	2 299 276	2 199 276		1 795 724
NORCE Norwegian Research Center AS	27 840 000	6 591 594	10 317 076	50 580	17 472 344
Norges Geotekniske Institutt AS	21 247 000	3 145 000	9 579 023		11 667 977
NORSUS Norsk Institutt for bærekraftforsk.	1 090 000		-		1 090 000
Northern Lights JV DA	3 610 000	69 919	69 919		3 540 081
Physiq AS	400 000	200 000	200 000		200 000
PS-initierte oppdrag	3 000 000	7 501	7 501		2 992 499
Quad Geometrics Norway AS	1 124 000	312 000	555 000		569 000
qWave AS	4 763 000	824 471	3 969 039		793 961
Returkraft AS	7 492 000	1 417 886	4 263 376		3 228 624
Schlumberger Information Solutions AS	21 749 000	3 679 496	3 679 496		18 069 504
Sintef AS	11 221 000	3 661 011	4 308 882		6 912 118
Sintef Energi AS	21 110 000		-		21 110 000
Standard Norge	1 515 000	403 702	403 702		1 111 298
Statkraft Varme AS	2 098 000	629 400	629 400		1 468 600
ThermoPhys AS	200 000		-		200 000
TotalEnergies EP Norge AS	12 000 000	-	1 589 313		10 410 687
Universitetet i Bergen (UIB)	130 000	130 000	130 000		-
Universitetssenteret på Svalbard AS	150 000	150 000	150 000		-
Vedeld AS	3 200 000	895 000	895 000		2 305 000
Sum	348 719 000	81 038 410	140 752 918	5 272 820	202 693 262

Note 4 - Overføring av midler fra Fond for CO₂-håndtering

For CLIMIT-demo er det i 2024 utbetalt kr 81 038 409,52 til ulike prosjekter.

Tildeling til nye CLIMIT-demo prosjekter i 2024 var kr 74 332 000.

Det er ikke foretatt utbetalinger knyttet til TCM DA fra fondet i 2024.

Note 5 - Periodens resultat

Periodens resultat er på kr -6 038 409,52. Dette vises som en nedgang i bankbeholdningen i Norges Bank.

Note 6 - Bankbeholdning pr 31.12.2024

Beløpet viser innestående på Fond for CO₂-håndtering sin bankkonto pr 31.12.2024.

Note 7 - Fondskapital

	Fondskapital knyttet til CLIMIT-demo	Fondskapital knyttet til TCM	Total fondskapital
Fondskapital pr 1.1.2024	214 716 183	63 418 733	278 134 916
Årets endring i fondskapital:			
Periodens resultat	-6 038 410	-	-6 038 410
Fondskapital pr 31.12.2024	208 677 773	63 418 733	272 096 507

Document history

COMPLETED BY ALL:
28.02.2025 15:36

SENT BY OWNER:
Fred Bjørvik · 27.02.2025 12:27

DOCUMENT ID:
Hk-z3T69ye

ENVELOPE ID:
H1eM3aac1l-Hk-z3T69ye

DOCUMENT NAME:
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf
6 pages

ALL ATTACHMENTS APPROVED:
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf-pAdES-SkN5npa9k e.pdf
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf-pAdES-r1qX3aacJ e.pdf
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf-pAdES-r17L2Tp91l.pdf
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf-pAdES-S1ITU36T5 yg.pdf
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf-pAdES-rJ2Pn669y e.pdf
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf-pAdES-Bkz8H3Tpq Je.pdf
Årsregnskap Fond for CO2 håndtering 2024.pdf-pAdES-BK_N26p5y e.pdf

Activity log

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
Morten Henriksen mh@gassnova.no	Signed Authenticated	27.02.2025 13:43 27.02.2025 13:42	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 68/07/17) IP: 109.247.86.246
Trond Moengen trond.moengen@energidata.no	Signed Authenticated	27.02.2025 13:48 27.02.2025 13:47	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 66/04/12) IP: 109.247.86.246
May Britt Myhr may.britt.myhr@ngu.no	Signed Authenticated	27.02.2025 14:41 27.02.2025 14:39	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 60/05/27) IP: 46.15.141.254
Kristin Skofteland kristin@beyond.no	Signed Authenticated	27.02.2025 17:51 27.02.2025 17:49	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 71/07/05) IP: 88.123.15.165
Per Einar Solli pes@gassnova.no	Signed Authenticated	28.02.2025 08:13 28.02.2025 08:12	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 72/04/20) IP: 88.89.193.209
Bjørn Kjetil Mauritzen bjorn.kjetil.mauritzen@hydro.com	Signed Authenticated	28.02.2025 14:22 28.02.2025 14:21	eID Low	Norwegian BankID (DOB: 70/04/25) IP: 84.208.231.73
Marianne Holmen	Signed	28.02.2025 15:36	eID	Norwegian BankID (DOB: 72/03/31)

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above. Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR compliant

eIDAS standard

PAdES sealed

RECIPIENT	ACTION*	TIMESTAMP (CET)	METHOD	DETAILS
marianne.holmen@statkraft.com	Authenticated	28.02.2025 15:36	Low	IP: 193.212.95.240

* Action describes both the signing and authentication performed by each recipient. Authentication refers to the ID method used to access the document.

Custom events

No custom events related to this document

Verified ensures that the document has been signed according to the method stated above. Copies of signed documents are securely stored by Verified.

To review the signature validity, please open this PDF using Adobe Reader.

GDPR
compliant

eIDAS
standard

PAdES
sealed

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Gassnova SF

Uttalelse om revisjonen av regnskapet

Konklusjon

Vi har revidert regnskapet til Fond for CO₂-håndtering.

<p>Regnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppstilling av balanse per 31. desember 2024 • Oppstilling av resultat for 2024 • Noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapspolicyer. • Ledelseskomentarer • Oppstilling av bevilgningsrapportering	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er regnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den økonomiske stillingen til Fond for CO₂-håndtering per 31. desember 2024, og av fondets økonomiske resultat for det avsluttede regnskapsåret i samsvar med kontantprinsippet og retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten.
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for regnskapsavleggelse

Vi gjør oppmerksom på prinsippnotene til regnskapet, som beskriver grunnlaget for regnskapsavleggelsen. Regnskapet er utarbeidet av ledelsen i Gassnova SF med utgangspunkt i retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten og er avlagt etter kontantprinsippet. Som et resultat av dette anses ikke regnskapet å være egnet for andre formål. Vår konklusjon er ikke modifisert som følge av dette.

Styret og administrerende direktørs ansvar for regnskapet

Styret og administrerende direktør i Gassnova SF (ledelsen) er ansvarlig for utarbeidelsen av regnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kontantprinsippet og retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ledelsen er ansvarlige for å føre tilsyn med fondets finansielle rapporteringsprosess.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på regnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Åsulfen, Espen

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: no_bankid:9578-5995-4-86713

IP: 188.95.xxx.xxx

2025-03-03 13:09:34 UTC

Dette dokumentet er signert digitalt via **Penneo.com**. De signerte dataene er validert ved hjelp av den matematiske hashverdien av det originale dokumentet. All kryptografisk bevisføring er innebygd i denne PDF-en for fremtidig validering.

Dette dokumentet er forseglest med et kvalifisert elektronisk segl ved bruk av et sertifikat og et tidsstempel fra en kvalifisert tillitstjenesteleverandør.

Slik kan du bekrefte at dokumentet er originalt

Når du åpner dokumentet i Adobe Reader, kan du se at det er sertifisert av **Penneo A/S**. Dette beviser at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret siden tidspunktet for signeringen. Bevis for de individuelle signatørens digitale signaturer er vedlagt dokumentet.

Du kan bekrefte de kryptografiske bevisene ved hjelp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andre

69 valideringsverktøy for digitale signaturer.